

Tema – Valfart s. 4

PROSEJON VED ÅPNINGEN AV OLAVSFESTDAGENE I TRONDHEIM JULI 2009. IKONET AV OLAV DEN HELLIGE BÆRES AV SR. GILCHRIST FRA TAUTRA OG PROFESSOR IVAN DIMITROV FRA SOFIA. BAK IKONET GÅR ORTODOKS BISKOP ATHENAGORAS AV SINOPE, BELGIA.

Hva skal vi med Broen?

FRA OG MED DETTE NUMMERET overtar undertegnede vervet som redaktør av *Broen-katolsk kirkeblad*. Det skjer ikke uten en viss frykt & beven i og med at jeg dermed går inn i en ærverdig rekke av kompetente og motiverte Broen-redaktører. En del av bakgrunnen for at jeg overtar, er omorganiseringen av Oslo katolske bispedømmes informasjonsarbeid, som man kan lese om annensteds i bladet.

BROEN HAR SIDEN TIDLIG 90-TALL vært basert på en modell med lønnet redaksjonssekretær og ulønnet redaktør. Undertegnede har hatt stillingen som redaksjonsekretær i ca ett år. Fra og med dette nummeret går vi over til en ordning med lønnet redaktør, og jeg overtar redaktørstolen. Leserne kommer sannsynligvis ikke til å merke stort til omleggingen, bortsett fra at denne spalten bytter navn til "Fra redaksjonen". Uavhengig av hvem som er ansatt, er redaksjonen helt avgjørende for at bladet skal bli godt. *Broen* er i høyeste grad et samarbeidsprosjekt, og flere fra redaksjonen vil komme til orde under denne overskriften i fremtiden.

I TILLEGG TIL REDAKSJONEN er det mange som har sin del av æren for at bladet blir som det blir. Dette siste året har jeg brukt mye tid på å kommunisere med engasjerte katolikker i menighetene; jeg har spurt om de kan formulere smånyheter eller om de kan gi meg informasjon om dette eller hint som kanskje kan bli en liten ny-

het eller et større oppslag. Eller jeg har vært på jakt etter et bilde fra et arrangement eller menighetens byggeprosjekt – gjerne en smule sent ute. Jeg får nesten alltid raske og positive svar på slike henvendelser. Folk er stolte av Kirken sin, og de vil gjerne vise frem det som skjer i menighetene eller organisasjonen de representerer til et bredere katolsk publikum. Som nyslått redaktør vil jeg benytte anledningen til å takke alle som har bidratt på ulikt vis, også økonomisk, og ikke minst vil jeg takke for all velvilje vi i redaksjonen

Hva skal man i det hele tatt med informasjon i Kirken?

møter i arbeidet med bladet. Mitt og redaksjonens mål er at *Broen* skal bli en fellesarena som leses av alle aktive katolikker i Norge, og at leserne naturlig skal forvente å finne nyheter fra sin menighet, organisasjon eller nasjonale gruppe i bladet. Dette målet vil vi kanskje aldri helt nå, men vi streber etter det og mener vi har oppnådd ganske mye.

MEN HVA SKAL MAN SÅ MED BLADET BROEN?

Eller: Hva skal man i det hele tatt med informasjon i Kirken? Det er ikke til å stikke under en stol at kirkelig informasjonspolitikk ofte har vært preget av unødig hemmelighetskremmeri og en tendens

til å holde informasjon – også helt uskyldig og ufarlig informasjon – i en engere krets, den samme krets som tok beslutningene. Dette kalles informasjonsformidling ut fra et "hvem trenger å vite"-perspektiv. Strengt tatt er det lite vi som jevne kirkegjengere absolutt må vite. Men det er mye vi har godt av å vite, mye vi har glede av å vite og som det er nyttig for Kirken at vi vet. Alle døpte har et medansvar for Kirken; det er ikke et ansvar man kan ha eller ikke ha ettersom hierarkiet velger å delegerer det, men et oppdrag som kommer direkte fra Kirkens Herre. Først og fremst er det et ansvar for egen helliggjørelse, men det gjelder også å bidra til å avhjelpe Kirkens ulike behov. Dette kan være vanskelig om man ikke kjenner til behovene, uvitenhet leder uvegerlig til passivitet.

Heldigvis er informasjonstrenden i Kirken i ferd med å snu. Mange sogneprester har for eksempel opplevd at gavetilstrømmingen øker når de åpent informerer om pågående oppussings- eller byggeprosjekter. Eller at folk melder seg frivillig når uløste oppgaver tydeliggjøres. "Det man ikke vet, har man ikke vondt av", heter det. Men jeg vil heller si: "Det man ikke vet, bryr man seg ikke om." Og likegyldighet er ingen katolsk dyd.

-Heidi H. Øyma

BROEN – Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 4, 2009 Årg. 50. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Heidi H. Øyma (HHØ)

Korrespondent Nord-Norge:
Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD)
Sr. Anne Berite Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (PEO)
Kristina Solum (KS)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

I mai fikk Broen inn kroner 43 921, i gaver, i juni var beløpet 18 730. I 2009 har det tom. 30. juni kommet inn 108 836,- inkludert gaver som gis via skattefradragssordningen. **Takk for alle gode gaver!**

Forsiden: FOTO: © MARIANN DYBDAHL/ADRESSEAVISEN

Trykk: JMS Mediasystem
Opplag: 31.750

Gaver til Broen fra utlandet:
Sparebanken Pluss
Postboks 200
4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSN022
IBAN: NO43 3000 2275 321

Rjukan

St. Johannes' kapell på Rjukan dekker i hovedsak Tinn kommune og tjener de omlag 140 katolikkerne der. Rjukan har i de siste tiår hatt en "unormalt" høy andel katolikker i forhold til byens størrelse, og dette skyldes i hovedsak at en god del filippinske sjømenn gikk i land på '80-tallet og fikk jobb i industrien på Rjukan.

Disse fikk opp sine familier til Norge, og siden har vi altså hatt en stor filippinsk og katolsk minoritet i byen.

Litt historikk

Siden filippinerne kom, har særlig maristpatrene gjort en stor innsats for å bygge en menighet. Spesielt minnes man ennå innsatsen til p. Rommelse, samt munk Robert fra Hylland munkelyd. I begynnelsen feiret man messen i private hjem, men ganske snart meldte behovet seg for et større lokale. Man leide seg inn på Folkets Hus, og det var stort oppmøte til den regelmessige messefeiringen. Man så behovet for et mer permanent tilholdssted for den lokale menighet, og muligheten kom da byens frikirke-menighet la ned sitt virke. Frikirken i Haandverkergaten ble kjøpt av bispedømmet. Menighetsmedlemmer fra Rjukan og andre steder hjalp til med å sette bygget istand. Kapellet fikk en egnet kirkesal, menighets-sal, undervisningsrom samt en hybel for presten. Fra '90 tallet begynte dog en mer omskiftelig tilværelse for rjukankatolikkerne. Maristene hadde flyttet både fra Porsgrunn og Hønefoss, og det var langt til "alle steder". Rjukan kom derfor i tur og orden til å sortere under Hønefoss, Porsgrunn og Drammen, før det så igjen "kom tilbake" til Porsgrunn.

Oppussing

Det sier seg selv at denne kirkelige nomadetilværelsen ikke var heldig i lengden, og da undertegnede overtok ansvaret i 2006, begynte vi tidlig

Interiøret i St. Johannes' kapell på Rjukan.

å planlegge en oppussing. Vår Frues menighet har betalt den utvendige oppussingen som består i at langveggene har fått ny kledning samt åtte nye store vinduer. Til neste år vil så kledningen på kortveggene skiftes. Til slutt skal alt males i hvitt. Dette gjør kapellet tett og kapabelt til å stå imot storm og regn, men det hadde vært like nitrist innvendig hadde det ikke vært for at *Bonifatiuswerk der deutschen Katholiken* trådte til og bevilget 10 000 Euro til den innvendige oppussingen. Kapellet ble følgelig malt opp innvendig. Hovedhensikten med farvevalget er å holde kirkesalen i en varm og lys farvetone med henblikk på den mørke vinteren på Rjukan.

Siden oppussingen var ferdig, har biskop Eidsvig også gitt tillatelse til at det opprettes et tabernakel i kapellet, og vårt gudshus blir således til et reelt tempel fylt av Vårherre Kristi nærvær. Dette er etter min mening nok den viktigste forandringen! For et par år siden fikk munk Robert og brødrene på Hylland et nydelig nytt tabernakel til sitt kapell, skåret som en modell av katedralen i Kiev. Det gamle tabernakelet har vi fått i gave til kapellet her.

Levende stener

Men Kirken er tom hvis den ikke bygges av levende stener. Utfordringen for en landsens sogneprest vil jo være hvordan man skal tilby en forsvarlig pastoral betjening over så store avstander som Telemark har. Det vi

klarer å få til, er høymesse annenhver lørdag i skoleåret. Da er det først katekese, og etter messen er det tid for kurs, hjemmebesøk, skriftemål eller andre ønsker. I dag kan vi glede oss over at det er åtte ni barn skrevet inn for katekesen, og i mai mottok to av våre ungdommer fermingens sakrament fra biskopen.

St. Johannes "kapellmenighet" har sitt eget kirkestyre. Det er sognepresten som sammen med biskopen oppnevner styret. Vi har organist og to kateketer. Som en "spesialitet" kan man nevne at alle som ønsker, kan få nøkkel til kapellet. På den måten kan den enkelte troende komme og be når det måtte passe i hverdagen. Det er gledelig å se at kapellet faktisk er i daglig bruk.

Skulle din vei gå forbi Rjukan eller andre byer i Telemark, kan du finne messetidene på Vår Frues menighets hjemmesider: <http://porsgrunn.katolsk.no/>

–Reidar Voith
Sogneprest Porsgrunn

Valfart:

Et møte med det hellige

Valfart består i at man forlater sitt bosted, river seg løs fra alle de vanlige pliktene og vanene og går til et hellig sted. Et annet ord for dette er pilegrimsgang. I vår moderne tid kan en del av reisen skje med andre transportmidler enn våre egne ben, men fremdeles er det å bruke føttene (for dem som kan det) noe helt vesentlig i valfarten.

Til en slik pilegrimsgang hører det til en viss grad å utholde strabaser, men også å nyte gledene ved å møte likesinnede mennesker og hellige tegn, og å oppleve Guds skaperverk i en avvekslende natur. Pilegrimen er på vei til et hellig sted og er fylt av et åndelig behov for å møte det hellige og bli fornyet og rensset gjennom dette møtet. I løpet av kirkehistorien oppstod det mange slike hellige steder, helt fra Jerusalem og til apostelgravene og senere til de mange steder knyttet til mariaåpenbaringer og viktige helgener.

Helbredelse og bot

Det helt sentrale motivet for å dra på valfart var nok å bli helbredet for sykdommer. Forbønn fra stedets helgen kunne føre til at Gud gjorde undergjerninger overfor de troende som hadde utholdt så mye for å nå frem. Lourdes er nok det mest typiske valfartsstedet i denne kategorien. Men andre drog på valfart for å sone sine synder og gjøre bot for dem. Den katolske Kirke støttet vanligvis opp om slike valfarter og gav regler for dem, slik at alt skulle skje i orden og sømmelighet og føre til åndelige fremskritt og goder. Likevel kunne valfartene

føre til misbruk og forbryterske handlinger, og på reformasjonstiden kom det sterke advarsler mot dem både fra katolsk og protestantisk hold. Senere fikk pilegrimsbevegelsene igjen et stort oppsving innenfor Den katolske Kirke, og særlig stedene for mariaåpenbaringer (som i Fatima) trekker årlig millioner av troende til seg.

Utenom de lange vandringene (typisk er de til Santiago de Compostela) er det et stort tilbud av kortvarige valfarter (ofte prosesjoner) til lokale kirker og steder. Da er hele flokken av pilegrimer hele tiden knyttet sammen i et tett fellesskap med utallige bønner og sanger. Dette kan fungere som et sterkt middel til å holde de kristne innenfor et område bedre sammen.

Ny valfartsinteresse og nye motiver

Valfart i tidligere tider var motivert av åndelige behov på et klart kristent grunnlag, utformet innenfor Den katolske Kirkes årtusengamle tradisjon.

Slike ytre valfarter blir nå ofte fremstilt som et bilde på sjelens indre pilegrimsvandring mot vårt himmelske mål

Og de syke ønsket å få sine behov for helbredelse dekket. Hovedhensikten var uten tvil religiøs i kristen forstand. Men de som i dag følger de gamle pilegrimsveiene, kan nok ha høyst forskjellige motiver. De kan nok ha en type åndelige motiver: eventyrlust, nostalgisk møte med fortiden og tideligere tiders væremåte, trang til å oppleve noe nytt og spennende. Selve

Lourdes. Foto: Ivar Bjørnsen

veien og møtet med andre mennesker, opplevelse av naturen innenfor en ny sammenheng, kan gi dem verdifulle impulser. I motsetning til de syke som møysommelig søkte helbredelse på et hellig sted, er det nå ofte spreke mennesker som går valfart for å styrke seg både legemlig og åndelig underveis, og fremvise utholdenhet.

Den evangelisk-lutherske kirke viste lenge lite interesse og forståelse for pilegrimsferder. Det har endret seg drastisk i den senere tid. Deler av pilegrimsferder i Norge i dag (utenfor Den katolske Kirke) består av mennesker med et tydelig allmennreligiøst behov. De bruker valfarten som en slags åndelig orientering, uten at den sentralt kristne kommer tydelig frem. Andre deler består av mennesker med en klar kristen forankring. Da er kristen bønn underveis, kombinert med salmer og klart kristne symboler, en tilnærming til praksis i Den katolske Kirke.

Slike ytre valfarter blir nå ofte fremstilt som et bilde på sjelens indre pilegrimsvandring mot vårt himmelske mål. Gud har gitt oss et urolig hjerte som kan finne hvile ved møtet med det hellige på et hellig sted, et valfartssted.

-GWH

Maria viser Benoîte veien.
Foto: Frøydis Gustavsen

Pilegrimer ved grotten i Lourdes. Foto: Ivar Bjørnsen

Min valfart:

Militærvalfart til Lourdes

I år var den 51. militærvalfarten til Lourdes, stedet hvor Maria, Guds mor åpenbarte seg for den hellige Bernadette i 1858, og omtrent 15.000 soldater fra hele verden hadde samlet seg til denne store begivenheten. Et av Marias budskap var: "Folket må komme hit i prosesjon og bygge et kapell her." Kapellet ble bygget, og prosesjonen ble arrangert. Prosesjonen avholdes fremdeles den dag i dag, og det er ikke utenkelig at den med all sannsynlighet også vil avholdes i alle år fremover.

Som soldat i førstegangstjenesten dro jeg med åpent sinn sammen med 37 andre soldater på pilegrimsreise til Sør-Frankrike. Det var folk fra forskjellige kristne trossamfunn og ikke-kristne deltagere på reisen, men med åpne armer tok vi i mot hverandre og ble en sammensveiset gjeng som sang, danset, spilte kortspill og ba sammen.

Formålet med militærvalfarten var å be for fred og fellesskapet. I avslutningsmessen ble det sagt at "vi kommer fra mange nasjoner, men vi vil bli ett; og det er Guds folk." Dette synes jeg ga en fin beskrivelse av hva valfarten dreide seg om. Selv om vi er ulike, så er Gud vårt samlingspunkt, hvor ulikheter viskes bort, og troen bringer oss sammen.

Dersom du skal inn i militæret en gang, håper jeg at du får sjansen til å delta på denne valfarten til Lourdes. Anbefales på det sterkeste!

-Thien Duc Nguyen

Min valfart:

Notre Dame du Laus

Den 8. mai 2008 ble Maria-åpenbaringene i den lille franske alpebyen le Laus godkjent av Vatikanet. En av de minst kjente åpenbaringene i vår kirke ble offentlig, etter at et stort antall pilegrimer hvert år siden 1664 har vandret til le Laus for å ære til den hellige Jomfru og den salige Benoîte Rencurel.

Min vei til le Laus gikk via Lourdes og la Salette. Lite kjente jeg til le Laus før denne pilegrimsreisen, kort ble oppholdet, men som en vi spiste lunch sammen med der nede sa, den som en gang har vært i le Laus kommer alltid tilbake – og det vil jeg også.

Historien om Benoîte Rencurel, den unge gjeterjenta som i mai 1664 første gang fikk sitt store ønske oppfylt, nemlig å få møte Den hellige jomfru, og som deretter i hele 54 år fikk møte henne, er en helt unik, gripende og utrolig histo-

rie. Jeg var så heldig å få anledning til å besøke le Laus i fjor, og møtet med stedet og menneskene rundt det, gjorde et dypt inntrykk på meg. På anbefaling av stedets rektor père Bertrand Gournay kjøpte jeg den siste boken om Benoîte Rencurel og Notre Dame du Laus, og jeg mer eller mindre levde med Benoîte i flere uker etter at jeg kom hjem. Hun ble og er fortsatt en viktig del av mitt liv.

Etter at Notre Dame du Laus ble offisielt godkjent, har en gruppe ledet av biskop di Falco Leandri, arbeidet med saligkåringen av Benoîte, et arbeid som ser ut til å resultere i en forholdsvis snarlig saligkåring. Jeg kan anbefale alle å ta turen hit. Det handler ikke først og fremst om åpenbaringer men om et helt liv levd i forening med Kristus og den hellige Jomfru, og som et redskap i deres hender for sine medmenneskers støtte, trøst og oppmuntring og for syndernes omvendelse.

-Frøydis Gustavsen

Oslo katolske bispedømme omstrukturerer:

Avdeling for Informasjon, Publikasjon og Media

Oslo katolske bispedømmes organisasjon har vokst i takt med Den katolske kirke i Norges medlemsmasse. For at bispedømmet bedre skal kunne møte de økende administrative og pastorale behov, har biskop Bernt Eidsvig sett det som hensiktsmessig å reorganisere deler av bispedømmekontorene. Broen vil presentere OKBs nye struktur i dette og følgende nummer, og først ut er bispedømmets nye Avdeling for Informasjon, Publikasjon og Media, som også fra 1. juli har overtatt ansvaret for St. Olav forlag.

Noen av medarbeiderne i OKBs nye avdeling for Informasjon, Publikasjon og Media. Fra venstre Andreas Dingstad, Mats Tande, Peter Bjerke, Heidi Øyma, p. Pål Bratbak og avdelingsleder Kristine Dingstad.

BISKOP EIDSVIG har utfordret Kristine Dingstad, mangeårig ansatt i Informasjonstjenesten og Broen, til å administrere avdelingen, som består av de allerede eksisterende enhetene Informasjonstjenesten, Broen, St. Olav tidsskrift, St. Olav bokhandel, grafisk avdeling og St. Olav forlag. Broen har tatt en prat med den nye avdelingslederen, som i anledning reorganiseringen også takker av som bladets redaktør og overgir stafettpinnen til undertegnede, Heidi H. Øyma.

Hvorfor var det nødvendig å etablere en ny avdeling for informasjon, publikasjon og media?

– I våre dager har vi en økende interesse for og et sterkere press på Den katolske kirke. Det skaper behov for en sterkere og mer samkjørt informasjonsstrategi – ikke minst av pastorale hensyn. Inntil nå har Informasjonstjenesten, Broen, tidsskrift, bokhandel og forlag vært separate strukturer. Det har selvsagt vært noe samarbeid og samkjøring, men ikke nok. Alle disse enhetene, som nå er samlet under én

paraply, driver i bunn og grunn med det samme. Det handler om informasjon i vid forstand, men til ulike målgrupper innad i Kirken og ut i samfunnet. Biskopen syntes derfor det var lurt å samle enhetene, slik at vi ikke sitter på "hver vår tue", men arbeider for en felles visjon. Sammenslåingen er også ressursbesparende, siden vi bruker hverandres kompetanse i mer utstrakt grad.

– Hver og en enhet holder på med sitt og har sine egne ansvarlige, som før, men som leder skal jeg sikre at vi samarbeider og samkjører, til beste for katolikkene i Norge og for fremme av troen. Vi er allerede godt i gang og nyter frukter av den nye avdelingen, men det er fremdeles mange skritt å gå – ikke minst må jeg finne tid til å lede. I denne omstrukturingsperioden, mens vi har ventet på at alle biter skal falle på plass, har jeg hatt litt for mange hatter – og det er verken bra for Kirken eller meg selv. Ansvar bør spres, og så mange stemmer som mulig må høres. Så selv om det er med vemod at jeg trekker meg som

redaktør av Broen, som er et hjertebarn, er jeg glad for å kunne overlate redaktøransvaret for bladet til deg – og for www.katolsk.no til Andreas Dingstad.

Noe av det mest spennende med dette er vel at avdelingen også har overtatt St. Olav forlag?

– Ja, det er fantastisk spennende. Jeg både gleder meg vilt og skjelver litt i buksene på en gang. Forlaget, som eies av bispedømmet og er et av landets eldste, har de siste årene vært forpaktet til Solum forlag ved Knut Solum. Vi er Solum stor takk skyldig for arbeidet som er nedlagt, og forlaget har i disse årene publisert en mengde spennende titler. Siden bispedømmets organisasjon har blitt betraktelig større med årene, er vi imidlertid i dag i den situasjon at vi selv har den kompetanse og kapasitet som skal til for å drive forlaget videre – ikke minst er det ressursbesparende fordi vi har mye av kompetansen til stede i huset. Videre har det ligget biskopen på hjertet å mer effektivt møte

pastorale behov, noe som ikke minst handler om publikasjoner. Det har for eksempel nylig kommet en pastoralplan for barn og unge. Der foreslås det flere ting, blant annet at fireåringer skal få utdelt en barnebibel fra menighetene. For at det ikke skal bli for dyrt for menighetene, er vi allerede i gang med å oversette og produsere en barnebibel for fireåringer, slik at menighetene kan kjøpe rimelig fra oss. Ved å selv drive forlaget, kan vi i større grad gjøre denne type pastorale vurderinger og prioriteringer.

– At forlaget også nå er i en slags symbiose med de andre enhetene i avdelingen, betyr at vi i større grad kan fange opp behov samt promotere hverandres publikasjoner og anliggender. Ikke minst er det viktig å ha en tett kontakt med bokhandelen, som er et av våre viktigste ansikter utad og ikke minst umistelig for katolikker i Norge. De vet hva som etterspørres! I tillegg samarbeider forlaget med Kateketisk Senter, blant annet ved utgivelse av en liten aftenbønnbok til velkomstpakken i Katolsk Tripp Trapp, IKOs dåpsopplæringsprogram – som jeg håper at mange vil melde barna inn i! Boken kommer også i salg i St. Olav bokhandel.

Hvilke prioriteringer vil du gjøre i forlaget?

– I første omgang ønsker vi å dekke opp flere av Kirkens interne behov, først og aller fremst katolske barnebøker. Det finnes svært mye god, felleskristen barnelitteratur. Men vi mangler nesten helt såkalt "særkatolsk" barne- og ungdomslitteratur – om Maria, helgenene, paven osv. Jeg ser det som viktigere enn noen gang at barn og unge får undervisning i troen og den felles identitet som barnebøker kan gi. Vi har allerede kjøpt rettighetene til bestselgeren *Max og Benedikt*, hvor barna gjennom en fugl bosatt i Peterskirkenes kuppel får innsikt i pavens arbeid, den nevnte barnebibelen, en helgenbok for barn og en barnebok om livets tilblivelse (den amerikanske bestselgeren *Angel in the Waters*). Å finne gode titler for ungdom er en større utfordring, men står høyt oppe på prioriteringslisten. Pavens nye encyklika "Caritas in Veritate" i norsk oversettelse publiseres tidlig i høst, og blant andre titler som kommer, er pave Benedikt XVI's

refleksjoner over og presentasjon av kirkefedrene og apostlene. Alle publikasjoner vil annonseres på www.katolsk.no og i *Broen*. Følg med – og løp og kjøp!

– Jeg vil veldig gjerne at katolikker i Norge melder fra om behov og ønsker – dette er *vårt felles forlag!* Vi må selvsagt begynne i det små, siden vi (foreløpig!) har et begrenset salgsgrunnlag, og bokproduksjon er dyrt. Derfor må vi kombinere stor forsiktighet med store visjoner – og gjøre harde prioriteringer. Vi får nok derfor ikke på kort sikt oppfylt alle behov og ønsker, men vi håper å sakte men sikkert bygge opp gode og slitesterke titler. Etter noen år, når vi har fått jobbet oss litt inn, har jeg en visjon om at forlaget også skal være en viktig stemme i det økumeniske og sivile samfunn. Gode bøker er en kraftig stemme, og forlaget kan bidra sterkt til ivaretagelse og promotering av katolsk tro og liv i Norge.

Noen ord avslutningsvis?

– Vi er inne i en omstilling og konsolideringsfase og trenger tid på oss til å finne ut av hvordan vi best kan fungere som avdeling og inn i en større kontekst med de andre bispedømmekontorene osv. I tillegg holder vi på med flere større prosjekter: omlegging av www.katolsk.no, ny nettbokhandel for St. Olav bokhandel og ikke minst **STORT BOKSALG** i bokhandelen. Vi rydder på boklageret for å få plass til nye utgivelser og har storsalg på over 50 eldre og gode St. Olav-titler (følg med på www.katolsk.no for fullstendig liste over titler og se annonse annetsteds i bladet)! Det går i turbotart, og ingen restrukturering uten utfordringer. Mange baller går dessverre i bakken med et brak, men jeg håper at vi klarer å ta tak i flere og flere. Jeg er optimist, for dette er moro – og vi er velsignet med dyktige medarbeidere.

– Helt avslutningsvis vil jeg oppfordre *Broens* lesere til forbønn, engasjement og støtte for biskopens krafttak for informasjon, publikasjon og media!

– *Intervjuet av Heidi H. Øyma*

Oslo katolske bispedømme

Avdeling for Informasjon, Publikasjon og Media

Daglig leder:

Kristine Dingstad

Informasjonstjenesten:

P. Pål Bratbak – pressekontakt og informasjonskonsulent
Andreas Dingstad – redaktør www.katolsk.no og informasjonskonsulent
Mats Tande – webmaster og data-teknisk ansvarlig

St. Olav tidsskrift:

Henrik Holm – redaktør

Broen:

Heidi H. Øyma – redaktør

St. Olav bokhandel:

Marianne Fjordholm – daglig leder
Elisabeth Fostervold – butikkmedarbeider
Anders Storøygaard – butikkmedarbeider

Grafisk avdeling:

Peter Bjerke – grafisk designer

St. Olav forlag:

Kristine Dingstad – forlagssjef

For kontaktinformasjon, se www.katolsk.no eller Adresseboken for Den katolske kirke i Norge.

Pavens bønneintensjoner

2009

September

At Guds ord må bli mer kjent, tatt i mot og satt ut i livet som en kilde til frihet.

At kristne i Laos, Kambodja og Myanmar ikke må tape motet når de møter store vanskeligheter ved forkynnelsen av evangeliet for sine brødre og søstre, men stole på Den Hellige Ånds kraft.

Oktober

At søndagen må oppleves som dagen da de kristne samles for å feire den oppstandne Herre ved nattverdsbordet.

At hele Guds folk, som Kristus påla å gå ut i verden og forkynne evangeliet for all skapningen, må se sitt misjonsansvar som en viktig tjeneste for menneskeheten.

Vatikan II om biskopene og prestene

Av p. Fredrik Hansen

Etter at Det andre vatikankonsil i 1964 hadde presentert sin kirkeforståelse i konstitusjonen *Lumen Gentium*, ble det neste og siste året av konsilet brukt til å konkretisere dette ved å utarbeide mer praktiske dokumenter omkring biskopene og prestene, og deres misjon og plass i Kirken.

FRA DE FORBEREDENDE kommisjoner fikk konsilfedrene fremlagt to dokumenter om biskopene: om biskopene i bispedømmene og om biskopene og sjelesorgen, samt hele fem dokumenter om prestene: om prestekall, om presteutdannelsen, om prestenes helighet, om prestene og den kirkelige administrasjon, og om fordelingen av prester i Kirken. Disse ble til slutt til de tre dokumentene som presenteres i denne artikkelen.

Christus Dominus – biskopene

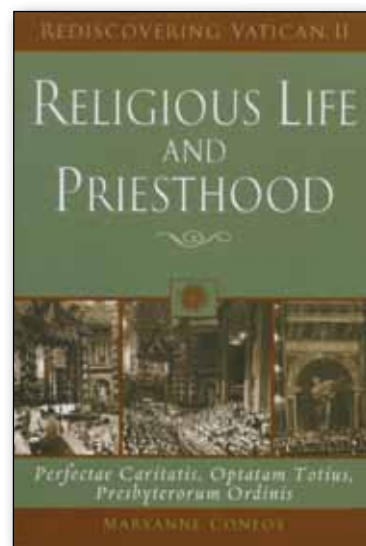
28. oktober 1965 offentliggjorde konsilet dekretet *Om biskopenes pastorale tjeneste*, kjent som *Christus Dominus* (CD), og bestående av 44 artikler i tre kapitler. I kapittel 1 gjentas *Lumen Gentium*s teologiske tenking rundt biskopen som apostlenes etterfølgere og bispekollegiets (paven og alle biskopene) ansvar for hele Kirken, og så presenteres de praktiske konsekvenser av dette. For det første forplikter dette alle biskopene, enkeltvis og i fellesskap, til å ta ansvar ikke kun for eget bispedømme, men for hele Kirken, og til å støtte opp om sine medbrødre i bispekollegiet som trenger det. I avsnittet om biskopene og den apostoliske stol (pavestolen) understreker dokumentet biskopenes myndighet i sine bispedømmer, en myndighet de har i kraft av sin bispevielse og hyrdegjerning som bispedømmets overhyrde. Tidligere var biskopenes

myndighet i sine bispedømmer mer en deltakelse i pavens myndighet enn noe som tilhørte oppgaven. Etter konsilet fortsatte utviklingen ved at pave Paul VI ga biskopene myndighet over en rekke sakramentale og disiplinære spørsmål som tidligere var reservert paven. I dette kapitlet krever også konsilet en reform av Den romerske kurien (Pavens sentraladministrasjon), slik at den bedre kan tjene hele Kirken, og reflektere hele Kirken.

Kapittel 2, *Biskopene og bispedømmene*, innledes med en lengre del om biskopene med ansvar for bispedømmer (stiftsbiskoper) og deres ansvar og plikter. I tråd med konsilets generelle tenkning handler ikke dette først og fremst om lover og regler, men biskopens ansvar for forkynnelsen av Det glade budskap for menneskelheten – for å lede alle mennesker til frelse. Som Kirkens yppersteprester skal de også forklare og feire liturgien for sine troende, og dermed samle sin flokk i påskens mysterium. Biskopene oppfordres til å se og følge Jesu eksempel: å lede ved å bli andres tjener, og som sanne fedre for de troende leve liv som taler til verden av idag. Biskopenes ansvar for og arbeid sammen med prestene gis særskilt

Ulikt de fleste av konsilets dokumenter, var ikke disse tre spesielt omdiskuterte. Samtidig representerer de oversettelsen av *Lumen Gentium*s ekklesiologi og teologi til konkrete punkter

plass, og biskopene kalles til å sørge for sine prester og hjelpe dem til helighet. Mot slutten av kapitlet fremsettes kravet om et Presteråd og ønsket om et Pastoralråd i hvert bispedømme for å hjelpe biskopen i hans hyrdegjerning.

En av bøkene i serien "Rediscovering Vatican II", utgitt på Paulist Press.

I kapittel 3 uttrykker dokumentet et klart ønske om økt samarbeid biskopene i mellom, og mellom biskopene og Roma. Ut av dette kom både Bispesynoden, hvor representanter for verdens biskoper samles med paven med noen års mellomrom for å diskutere spørsmål som angår hele Kirken, og bispekonferansene, som samler biskoper fra et land eller region for å koordinere og samarbeide i de pastorale oppgaver.

Optatam totius – prestenes utdanning

7. desember 1965 offentliggjorde konsilet to dokumenter om prestene. Først dekretet *Om prestenes utdanning*, og deretter dekretet *Om prestenes liv og tjeneste*.

Dekretet om prestestudiene innledes, som det også fortsetter, med å understreke at prestestudiene og

formasjonen av fremtidige prester må sees i lys av Herrens eget liv og virke, og derfor bidra til å utdanne prester som følger Den gode hyrdes eksempel. Fra dette kommer også kravet til en grundig åndelig formasjon, hvor hver enkelt prestestudent bygger og utvikler sitt forhold til Gud og vokser

i hellighet. Konsilfedrene fornyet kravet om en grundig akademisk utdannelse, som hjelper prestestudentene til ikke bare å forstå, men også forklare og selv leve ut, Skriftens ord og Tradisjonens forklaring av troen. De gjorde et poeng av å kreve en større grad av enhet og integrering av filosofien og teologien, samt at teologien skal undervises i lys av troen og Læreembetets veiledning, slik at den sanne lære videreføres til prestestudentene. Studiet av Den hellige skrift, som er «teologiens sjel», må ikke bare forklare hele Skriften, men skal også hjelpe prestestudentenes åndelige liv og gjøre studiet av åpenbaringen tydeligere grunnet i bibelen.

Som alle konsilets dokumenter, var også dette grunnet i arbeidet for sjelens frelse, noe som i prestenes utdannelse skulle komme til syne ved at alle deler av prestestudiene rettes tydelig inn mot det pastorale virke som prestestudentene siden skal settes til. Dokumentet nevner især nødvendigheten av å lære opp preste-

Herrens prestedømme, og deres rolle som tjenere for hele Guds folk, som alle har del i det alminnelige prestedømme. Som Jesus skal prestene gå inn i menneskenes hverdag, med dens vansker og utfordringer, gleder og seire, og der hjelpe de troende nærmere Gud. Det andre kapittel, *Prestenes tjeneste*, fremlegger prestenes oppgaver, hvor forkynnelse og Guds ord, undervisning og katekese, feiringen av sakramentene og især messen, hyrdegjeringen for menighetene gitt i deres varetakt, ansvaret for de fattige, syke og svake, og byggingen av et sant kristent fellesskap gis særskilt oppmerksomhet.

Forholdet mellom biskopene og deres prester, som også sto sentralt i *Christus Dominus*, forklares her fra prestenes synspunkt. Mens prestene ser til biskopen som sin far, og i kjærlighet og lydighet viser ham lojalitet og ære, skal biskopene anse prestene som sine «brødre og venner» (PO 7). Prestene, både ordensprestene og sekularprestene, som sammen utgjør

lesiologi og teologi til konkrete punkter som siden har styrt måten vi ser på biskopene (både i bispedømmene og spesielt i hele Kirken) og prestene på. Biskopens rolle som hyrde, lærer og yppersteprest i sitt bispedømme, og tanken om at presten står tydelig forenet med biskopen, sine medbrødre i presteskapet og folket han er kalt til å tjene, må også anses som signaler om konsilets ønske om å vende tilbake til kildene, i Bibelen, i kirkefedrene, og i hele Kirkens Tradisjon.

Karmel-kalenderen 2010

For 20 år siden, høsten 1990 ble karmelittklosteret i Tromsø opprettet. I den anledning har søstrene utarbeidet en kalender. De skriver "Vi håper at vi gjennom denne kalenderen kan tilby dere en anledning til å følge oss gjennom ett år i vårt liv viet til Gud i bønn og arbeid." Kalenderen koster kr.120,- og kan bestilles fra klosteret: Telefon 77 69 10 80, e-post totus.tuus@karmel.katolsk.no eller via klosterets nettsted <http://karmel.katolsk.no/>.

Som alle konsilets dokumenter, var også dette grunnet i arbeidet for sjelens frelse

studentene til å lytte til menneskene rundt seg, og i nestekjærlighet åpne sine hjerter for menneskenes behov. Dokumentet gjør et særskilt punkt av sølibatets plass i den latinske ritus i Kirken og de krav dette stiller til både utdannelsen av prester og beslutningen om å ordinere en prestestudent eller ikke. Dekretet avsluttes med en oppfordring til å se presteutdannelsen ikke bare frem til ordinasjonen, men også som videreutdannelse og videre formasjon i løpet av prestegjeringen, slik at prestene hele tiden står forberedt til å møte de stadig forandrede behov i verden og i menneskenes liv.

Presbyterorum ordinis – prestenes liv
Dekretet *Om prestenes liv og tjeneste* består av 22 artikler inndelt i 3 kapitler. Et sentralt punkt for dette dokumentet var å uttrykke konsilets tanker, både teologisk og praktisk, omkring prestene, som i motsetning til biskopene ikke ble behandlet i noe større grad i *Lumen Gentium*. Konsilfedrene begynte med å se prestene i lys av

ett presbyterium, skal ta vare på hverandre og på tvers av nasjoner og kulturer, alder og opphav – de skal se på hverandre som sanne brødre. Dokumentet understreker dette ved å vise til ritualet i prestevielsen hvor alle prestene som er tilstede, legger sine hender på hodet til den som ordineres, som et tegn på hans opptakelse i prestekollegiet. Det tredje kapittel kaller prestene til hellighet, både som et tegn og forbilde for de troende og verden forøvrig, men også i tråd med konsilets mer generelle budskap: Alle er kalt til å bli hellige, og til dette mål skal Kirkens hjelpe sine troende, også sine prester. I tråd med denne konsiltanken har pave Benedikt XVI i år utropt et «presteår», som bl.a. skal understreke prestenes misjon og rolle i Kirken og i samfunnet.

Lite omdiskuterte, men viktige
Ulikt de fleste av konsilets dokumenter, var ikke disse tre spesielt omdiskuterte. Samtidig representerer de oversettelsen av *Lumen Gentium*s ekk-

Jubileumsbok Lunden Kloster

Lunden Kloster kunne den 7. juni feire sitt 50-årsjubileum, og har i denne anledning produsert en flott jubileumsbok. På bokens 143 sider kan vi lese historien om klosterets spede begynnelse og frem til i dag – illustrert av en mengde historiske og nyere fotografier. Boken kjøpes på/bestilles fra Lunden Kloster eller St. Olav bokhandel og koster kr. 200.-

– Fra ørkenfedrene til Hedalen stavkirke anno 2009

Tekst og foto: Åse Anna Markussen

I juni i år arrangerte en Oslo-basert meditasjonsgruppe foredrag og fjellretrett med benediktinerpater Lawrence Freeman, leder for World Community for Christian Meditation (WCCM). Det følgende sitat av p. Freeman kan stå som overskrift for denne artikkelen som introduserer Broens lesere for WCCM:

“I meditasjonen tenker vi ikke på Gud, vi er sammen med Gud.”

MEDITASJON FINNES i alle store religioner, og er en viktig fellesnevner for økumenisk dialog. Det har riktignok vært mindre fokus på meditasjonen innen kristen bønn og religionsutøvelse, men benediktinermunken John Main fant for noen tiår siden tilbake til en meditasjon som forener bønnetradisjonen hos de tidligkristne ørkenfedrene, mystikeren Johannes Cassian (ca. 360-433) og *The Cloud of Unknowing* på 1300-tallet. Denne meditasjonsformen praktiseres i dag av kristne over hele verden. “*Meditation in the early Christian tradition. A spirituality for today*” og linjene bakover var nettopp tema for det foredraget pater Lawrence Freeman OSB holdt for en fullsatt foredragssal i St. Dominikus i Oslo i juni i år.

Retrett i Hedalen

Meditasjon er en universell del av menneskehetens åndelige arv, sier Freeman, som ledet en retrett med 25 deltakere i Hedalen under sitt tredje norgesbesøk. Det som gjør meditasjon kristen, er vår tro på Kristus, vår følelse av en personlig relasjon til ham og hans tilstedeværelse i oss. Under meditasjonen flytter vi oppmerksomheten fra hodet og tankene til hjertet. Der er vi ett med oss selv og med

Laurence Freeman feirer messen i Hedalen stavkirke, med tema den unge rike mannen i Matteus 19.

Gud. “Passordet” dit er mantraet og en regelmessig meditasjonspraksis. Mantraet er gjerne et hellig ord, et bønneord. Det kan for eksempel være *Jesus*, eller *Abba*. Freeman anbefaler – i likhet med John Main – å bruke det arameiske bønneordet *Maranatha*. Arameisk var det språket Jesus selv snakket, og *Maranatha* betyr “Kom Herre”. Mantraet gjentas innvendig gjennom hele meditasjonen.

P. Laurence hadde valgt *Loosing and finding* som tema for retretten, og beveget seg fra evangeliens fortellinger om den fortapte sønn, det ene tapte får, kvinnen som fant sin skilling, mannen som fant en verdifull perle og solgte alt han eide for å få den, til Jesu død og oppstandelse. Disiplene trodde de hadde mistet Jesus – men

fikk ham igjen. Jesus sa jo også at den som ville følge ham, måtte la alt annet fare. Først da ville de finne Guds rike.

Å miste og å finne danner en rytme i livet. Man sørger over et tap, men det åpner også for muligheten til ny vekst og ny erkjennelse. Oppbrudd kan bli en ny start. Også i meditasjon er det vesentlig å slippe taket – i første omgang i tanker og bekymringer, fantasier og indre dialoger som vi fyller hodet med, og gi full oppmerksomhet til mantraet og den stillheten det gir.

Kropp og sinn

Retretten ble arrangert av en Oslo-basert meditasjonsgruppe, med støtte fra Stiftelsen Aeropagos. Ildjarntunet i Hedalen var et fantastisk sted å holde en slik retrett, med en stor sal for yoga

P. Laurence og Giovanni Felicioni diskuterer de unike kunstverkene i Hedalen stavkirke med retreatdeltakere Inger Marie Bäum og Anne Rolfsen (med ryggen til).

Gruppen er klar for yoga med Giovanni Felicioni (stående)

og forelesninger, en nydelig hage der man kunne streife rundt og finne steiner med påmalte skriftsteder, fantastisk god mat og et flott turterreng. Det rakk vi riktignok ikke å benytte oss av – for de fleste av oss ble det med en tur ned til elven. Retretten var nokså intens, selv om den var stille og ingen snakket mellom fredag kveld og søndagens lunsj. Det å ikke snakke, ga en ro som gjorde at både innholdet i tekstlesninger og foredrag og meditasjonene selv (åtte i alt) fikk en egen inderlighet. P. Laurences innsiktsfulle introduksjoner trakk linjer fra Skriften som åpnet for dyp og (i hvert fall for undertegnede) ofte ny forståelse.

Dagen begynte med meditasjon klokken halv syv – det var skriftlesninger og nok en meditasjon før frokost. Yoga- og rolfinginstruktør Giovanni Felicioni bidro også til at sinnet falt til ro og kroppen myknet og åpnet seg. Felicionis varme menneskelighet og humor (og utrolige pedagogiske evner) hjalp nok mange til å "lande" på gulvet og i verden og samtidig sansse himmelen over, med mye latter.

Et høydepunkt var lørdagens kontemplative aftenmesse i Hedalen stavkirke, med etterfølgende meditasjon. Kirken er meget vakker, og har den originale Hedalen-madonna og

de originale stavkirkeportalene. Det var nok noen år siden en katolikk har holdt messe der, og p. Laurence ble så interessert i kirken at han både skrev om den og portalsymbolikken i sin artikkel i *The Tablet* for juni, og plasserte et foto han tok av kirken på WCCMs webside, det lå på første side i flere uker.

Ulik bakgrunn

Av de 25 som deltok på retreatten, var svært mange katolikker, men langt fra alle. Flere mediterer regelmessig, andre var mer på begynnerstadiet, mens andre igjen savnet en gruppe å støtte seg til. Jeg anbefaler interesserte å gå inn på nettstedet www.wccm.org. Der ligger fritt en rekke lydspor med innledninger av John Main, Laurence Freeman og andre, råd for hvordan man danner en meditasjonsgruppe (en gruppe på to er nok å begynne med), og mange andre gode ressurser.

Daglig meditasjon

WCCM anbefaler at man mediterer daglig morgen og aften 20-30 minutter. Man skal sitte avslappet, men stille, og med rett rygg. Like gjerne på en stol som på en meditasjonskrakk som på gulvet. Med full oppmerksomhet gjentar man gjennom hele meditasjonstiden et enkelt ord eller mantra innvendig, gjerne etter pusten. Når tankene/distraksjonene kommer, vender man bare rolig tilbake til å gjenta mantraet. Metoden er enkel, men ikke lett – det krever konsentrasjon og trofast praksis å komme videre. Selv ørkenfedrene var frustrert over hvor vanskelig det var å holde konsentrasjonen, og John Main sier et sted at å meditere kunne føles som å være "et tre fullt av apekatter". De fleste begynner og slutter flere ganger før det fester seg en god, daglig praksis.

Mange vil forbinde en mantrabasert meditasjon med Østen eller med New Age, men bruken av mantra har en lang kristen tradisjon. Østkirkenes Jesusbønn, der man gjentar ordet Jesus gjennom hele bønnen, kan være et eksempel. Den delen av *Lectio Divina* der man repeterer et enkelt ord, kan være et annet eksempel. Johannes Cassian praktiserte en "ren bønn" eller *hjerterets bønn* – basert på en indre gjentakelse av et ord (han kalte det selv en "formula") gjennom hele bønneperioden for å oppnå en indre stillhet og fellesskap med Gud.

WCCM

World Community for Christian Meditation – WCCM (eller Verdensfellesskapet for kristen meditasjon) ble dannet i 1991 som en fortsettelse av John Mains (1926-82) arbeid for å fremme en kontemplativ kristen meditasjon og bønn. WCCM ønsker "å fremme meditasjon slik John Main har formidlet det i den kristne tradisjon, i en ånd som tjener fellesskapets beste", og har utviklet seg til et økumenisk meditasjonsnettverk med grupper i mer enn 100 land og et internasjonalt senter i London (www.wccm.org).

WCCM ledes av benediktinermunken Laurence Freeman. Freeman har skrevet en rekke bøker og artikler, introduserer meditasjon og holder retreatter over hele verden. Han har ledet dialogmøter og fredsinitiativer som det historiske *Ways of Peace* med Dalai Lama i 1994, og er aktiv i interreligiøse dialoger med andre trosretninger. I desember i år er han blant hovedtalerne på Parliament of the World's Religions' møte i Sydney. Han besøkte Norge for tredje gang i juni i år.

Et rikt tilfang av publikasjoner, CDer og DVDer er tilgjengelig via WCCMs nettbokhandel www.mediamedia.org. St. Olav bokhandel i Oslo har noen av bøkene for salg.

Det er flere i Norge som følger WCCMs praksis med daglige meditasjoner, og som holder kontakt med nettverket gjennom deres *Newsletter* og *Weekly readings*. I Oslo møtes en meditasjonsgruppe ukentlig i Emmaus' lokaler på Olaf Ryes plass 7 i Oslo. Kontakt wccmnorge@live.no eller gå inn på www.wccm.no.

For John Main var meditasjon en inkarnert form for bønn i en helhetlig harmoni av kropp, sjel og ånd. Å lese eller lytte til hans og Freemans tekster som forberedelse til meditasjon er verdifullt – vi ledes til terskelen av en ord- og tankefri stillhet. Stillhet er et nøkkelord – vår travle tankevirksomhet sviner og gir plass, ja nettopp for en stillhet og en ro – som igjen åpner for Guds nærvær, som i Salme 46.11; "Fall til ro, og kjenn at jeg er Gud."

Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid

Fra barneleir Sør sommeren 2009. Foto: An Chau Le Thi.

Drøftingen av barne- og ungdomsarbeid i Oslo katolske bispedømme går tilbake til 2001, da pastoralrådet i OKB (PRO) nedsatte en arbeidsgruppe for barne- og ungdomsarbeid. Dens arbeid resulterte i et seminar i august 2003, der ulike aktører møttes for å gjøre opp status for og tenke videre når det gjelder Kirkens arbeid for barn og unge.

I DENS FORLENGELSE begynte en ny arbeidsgruppe våren 2008 med å utarbeide et foreløpig utkast til en pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid i Oslo katolske bispedømme. Etter en høringsrunde og tilbakemeldinger fra menigheter og enkeltpersoner og revisjon, ble planen i mars 2009 godkjent av biskop Bernt Eidsvig. Håpet er at denne planen vil kunne bidra til et styrket pastoralt arbeid for og med barn og unge i alle OKBs menigheter.

Hvorfor trenger vi en pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid i våre menigheter?

For det første er trosformidling til barn og unge en så sentral oppgave i

Av p. Andreas Rupprecht SM,
ungdomsprest

Kirken, at det er viktig at vi sørger for at dette skjer på en best mulig måte i den enkelte menighet. Barna og de unges trosoppdragelse er primært foreldrenes ansvar. Men i et mer og mer sekularisert Norge hvor mange familier består av bare én voksen katolikk, og hvor det blir færre og færre kristne i samfunnet, er det viktig at menighetene støtter opp om familiene som "huskirker" på alle tenkelige måter. Det er økt behov for trosformidling og -opplæring i dag, sammenlignet med tidligere. Dagens unge lærer ikke på samme måte som før om den kristne tro i skolen. Familiene og Kirken må her ta sitt ansvar.

For det andre er det viktig at barn og unge opplever et felles grunnlag av kateketisk og pastoral omsorg, uavhengig av hvilken menighet i OKB de måtte bo i. Pastoralplanen er et redskap for menighetens innsats for å forbedre sin pastorale omsorg for barn og unge.

Pastoralplanen skal hjelpe menighetene til selv å reflektere over sitt barne- og ungdomsarbeid, samt foreta en helhetlig vurdering i forhold til hva som kunne vært bedre:

- Hva gjør vi?
- Hva mer kunne vi ønske oss i vår menighet?
- Hva er mulig for oss i vår menighet?
- Hva kan vi få til nå, og hva er langsiktige mål?
- Hva er det som er til hinder for oss, og er dette ting vi kan gjøre noe med?

Hva innebærer planen?

Pastoralplanen deler barn og ungdom i forskjellige aldersgrupper. For hver aldersgruppe nevnes det hva menighetene i OKB skal tilby, og hva menighetene skal vurdere om kan tilbys. Eksempler for hva menigheten skal tilby, er:

- for de minste (0–2 år): dåpssamtale med foreldre
- for førskolebarn (3–5 år): ordets liturgi for barn

- for småskolebarn (6–9 år): forberedelse til 1. kommunion
- for 'tweens (10–12 år): ministrantarbeid

Eksempler for hva menigheten skal vurdere om *kan tilbys*:

- for tenåringer (13–15 år): invitasjon til andre gudstjenester enn messer
- for ungdom (16–19 år): regionalt samarbeid
- for studenter/unge voksne (20+): pilegrimstur

Likevel må menighetene alltid tenke helhetlig og ut fra sine egne premisser. Også små menigheter kan tilby

Det er i familien den første og mest grunnleggende trosformidlingen skjer. Foreldrene har ansvar for å delta, for sitt eget barn, så vel som for menighetens barn for øvrig. Samtidig er det viktig å legge merke til familiens situasjon i dagens samfunn. Mange foreldre ønsker å bruke sin fritid sammen med barna. Det er derfor nødvendig å tenke gjennom hvordan menigheten henvender seg til familien på en ny måte.

De fleste barn i Den katolske kirke i Norge er født og oppvokst i Norge, og snakker dermed norsk flytende. Likevel er det viktig å være oppmersom på at det også kommer katolske barn til Norge, som for en periode ikke vil forstå norsk. Samtidig er det også slik at de fleste katolske barn i Norge har en eller to foreldre som ikke har norsk bakgrunn i utgangspunktet. Det kan være utfordringer knyttet til dette, men det er også en stor rikdom.

Et godt og helhetlig barne- og ungdomsarbeid må begynne rett etter dåpen og fortsette inn i voksenlivet. Trosopplæringen i form av den etablerte katekesen som fungerer godt i mange menigheter, er en integrert del av dette, men ikke alt.

Ungdom kan organisere mange aktiviteter, både for seg selv og for barn, men det er nødvendig med voksne

Planene som sendes inn av menighetene, vil tas imot i OKB av en gruppe med ungdomspresten i spissen. Hver enkelt menighet vil få svar individuelt hvor man vil forsøke å hjelpe den. Samtidig vil summen av planene vise hvilke mangler og behov som finnes i bispedømmet, og i samarbeid med Norges Unge Katolikker, OKBs familiesenter og Det kateketiske senter vil gruppen prøve å finne løsninger på det.

Et seminar som skal holdes sensommeren 2010, skal gi mulighet til å utveksle erfaringer og nye ideer.

Noen menigheter har allerede sendt tilbake pastoralplanene sine. Kanskje andre menigheter finner noen nye ideer i disse:

- St. Svithun i Stavanger tilbyr en ungdomskafé for 11- til 13-åringer
- St. Gudmund i Jessheim bruker den 2. eukaristiske bønn for barn under familiemesser
- St. Josef i Haugesund hadde tre katekesehelger animert av gruppen Abramo
- St. Birgitta i Fredrikstad tilbyr alle barn og ungdom som er med i katekesen, en utflukt ved skoleårets slutt.

Det er økt behov for trosformidling og -opplæring i dag, sammenlignet med tidligere.

mye – men hvordan, det må være opp til en lokal vurdering. Det finnes mange aktiviteter som er aldersblandet, som for eksempel ordets liturgi for barn, ministrantarbeid, barne- og ungdomsgrupper, barnekor og NUKs adventsaksjon.

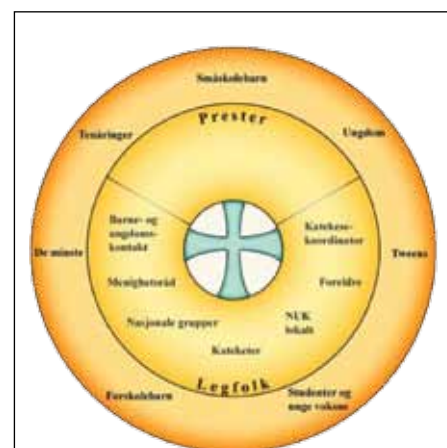
Hva er utfordringene til barne- og ungdomspastoral i menighetene?

OKBs menigheter varierer i størrelse både geografisk og i medlemstall og dermed også i tilgang både på menneskelige og på andre ressurser som kirke-, katekese- og grupperom. Det er derfor klart at planen må tilpasses de lokale forholdene. Likevel har alle menigheter til felles at de har barn og unge blant sine medlemmer, og at det gjøres noe for disse.

støttespillere som kan ta hovedansvar. Det samme gjelder frivillige, både unge og voksne, som må ivaretas av menigheten.

Hva skal gjøres med planen?

Hvert år skal menighetene sende inn en pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid. Denne planen skal være svært enkel, og kun spesifisere hva menigheten gjør og hvem som har ansvar for dette, samt hvilke nye aktiviteter menigheten eventuelt ønsker å prøve seg på i det kommende året. Menighetene kan samtidig også sende inn konkrete ønsker om materiell som mangler, eller spørsmål om hjelp med konkrete utfordringer.

Dette symbolet reflekterer menighetens barne- og ungdomsarbeid: Det er Kristus som står i midten av alt menigheten gjør, og menigheten samler seg omkring ham. Menigheten består av presten som har hovedansvar, og legfolk med ulike grupper og utvalg som har ansvar for forskjellige områder. De skal alle sammen trekke barn og ungdom av alle aldersgrupper inn til midten, til Kristus.

Norge

Positiv dom for Oslo katolske bispedømme i "Hamar-saken"

Den 10. juni 2009 mottok Oslo katolske bispedømme positiv dom fra lagmannsretten i den såkalte "Hamar-saken". Dommen var enstemmig.

Det var i januar 2008 at en ordensprest saksøkte bispedømmet ved biskopen for brudd på arbeidsmiljøloven. Den aktuelle ordenspresten ønsker ikke å forlate sogneprestembedet på Hamar, etter først å ha blitt kalt til annen tjeneste i bispedømmet og deretter av sin provinsial tilbake til Polen. Istedenfor å benytte seg av de kirkelige ankemuligheter valgte presten å søke sivil rettshjelp gjennom Fagforbundet/LO, og saken ble ført i Oslo tingrett i juni 2008. Tingretten fant da at den aktuelle "oppsigelse" var "ugyldig" (sitat fra tingrettens slutning).

OKB anket kjennelsen og kommenterte at dommen var "unik i en historisk og internasjonal sammenheng, ved at man setter arbeidsmiljøloven foran Grunnlovens prinsipp om religionsfrihet. Det er og må være Kirken selv som har myndighet til å fastsette vilkårene for å kunne fungere som prest. Den katolske prestetjeneste er ingen normal sivil ansettelse, men en livsgjerning og et kall" (sitat OKBs pressemelding av 15. juli 2008).

De nye forhandlingene fant sted i Borgarting lagmannsrett 5.-7. mai i år. Dommen fra lagmannsretten er omfattende og argumenterer både ut fra arbeidsretten og det overordnede prinsipp om trosfrihet. I sin uttalelse etter dommen uttrykker biskop Bernt Eidsvig av Oslo lettelse, men understreker at saken har "krevd mye av bispedømmet, både økonomisk og menneskelig, og for menigheten på Hamar har den vært en stor påkjenning. Jeg håper nå og ber for at sårene må heles og at også de som har gitt den tidligere sognepresten prinsipiell, menneskelig eller moralsk støtte, må finne sin naturlige plass i menigheten."

Saksøker har anket. I det Broen går i trykken, har Høyesteretts ankeut-

valg ikke avgjort hvorvidt den blir antatt for behandling i Høyesterett eller ikke.

Utdrag fra dommen og biskop Eidsvigs pressemelding kan leses på katolsk.no.

-Broen

Arendal: Kirkeutvidelsen i gang

Graving i Arendal. Foto: Rune Ellefsen.

Siden 2007 har St. Franciskus menighet i Arendal arbeidet målbevisst for en utvidelse av kapasiteten i kirken. Det har vært satt i gang diverse innsamlingsaksjoner. Menighetens birgittaforening har påtatt seg å skaffe penger for å betale for nye kirkebenker, St. Jude Chaplaincy (den filipinske gruppen) arbeider for å dekke kostnadene for et nytt alter. Det har vært arrangert kunstutstilling og kalendersalg. Øremerkede gaver er mottatt, og menigheten har avsatt overskudd på den ordinære driften til byggefond. Til nå har menigheten samlet inn og spart opp to millioner, av en total kostnadsramme på fem millioner. Det resterende dekkes ved lån.

Prosjektet omfatter et tilbygg til kirkerommet som vil gi sårt tiltrengte ekstraplasser. I underetasjen i tilbygget vil det bli bygget kontorlokaler. Dette frigir prestegårdens lokaler og gir fransiskanerne som bor der, bedre muligheter for kommunitetsliv. Utbyggingen legger også til rette for rullestolbrukere og andre bevegelseshemmede og imøtekommer behovet for en forbedret trappeinngang til kirken.

Etter at de nødvendige tillatelser var i havn, ble arbeidene på tomten satt i gang 19. juni. Entreprenør for prosjektet er Br. Reme A/S. Arbeidene foregår tett inntil St. Franciskus

skole, og var lagt opp slik at eventuelle sprengninger ble søkt gjennomført i skolens ferie. Ferdigstillingsdato for prosjektet er utgangen av november, alle utendørsarbeider skal være ferdige innen slutten av oktober. Dermed ligger alt til rette for at menigheten i Arendal kan feire jul i utvidet kirke.

-HHØ

Mariastatue i Trillemarka

Trillemarka er et vernet naturområde som ligger mellom Sigdal og Numedal i Buskerud fylke. Deler av dette området ble testamentert til Sigdal kommune i 1990 av Anne Margrethe Bugge. Hun hadde satt som betingelse at det skulle plasseres en statue av Jomfru Maria med Jesusbarnet på området hun hadde gitt. I flere år ble saken liggende, før kommunestyret tilslutt bestemte seg for å oppfylle ønsket.

En stor mariastatue ble lagd av kunstneren Turid Angell Eng og hogd i granitt i Vietnam. Lørdag 20. juni arrangerte Sigdal kommune vandring til stedet den er blitt plassert, for avduking og velsignelse. Velsignelsen ble utført av p. Janusz Fura SS.CC, sogneprest i St. Laurentius menighet i Drammen. Barn og unge fra menigheten sang mariasanger og la ned blomster ved statuens fot. Omtrent 300 mennesker hadde møtt frem, blant dem mange katolikker.

Velsignelse av Mariastatuen Foto: Birger Moen, Bygdeposten.

Fra Eggedal sentrum er det en halvtimes kjøretur og deretter en times spasertur til stedet statuen er plassert. Det er anlagt en merket sti som skal utbedres ytterligere, og det vil fra kommunens side sannsynligvis bli arrangert felles tur en gang i året. Statuen står på et høydedrag godt synlig på lang avstand i vakker høvfjellsnatur.

Fru Bugge var ikke katolikk, og ga ingen forklaring på hvorfor hun ønsket denne statuen. Men hun mistet sin eneste sønn i et skipsforlis i 1951, da han bare var 16 år gammel. Kanskje dette er noe av bakgrunnen for gaven og ønsket.

-Broen

Oppussing St. Dominikus kirke

St. Dominikus kirke på Majorstuen i Oslo har vakkert treinteriør. Gulvet og knelebankene har lenge vært modne for vedlikehold, og i juni ble de grundig slipt og lakkert. Regningen kom på 250 000 kroner. St. Dominikus tilhører dominikanerne, og siden den ikke er menighetskirke, mottar den ikke vanlig kommune-støtte. For å vedlikeholde kirken er brødrene derfor avhengige av gaver. I løpet av de siste tre årene har det blitt montert teleslynge i kirkerommet og det er foretatt en stor reparasjon av taket. De troende bidro med henholdsvis 40 000 og 560 000 til disse prosjektene. Foreløpig er det kommet inn 185 000,- i øremerkede bidrag til gulvet, i tillegg kommer inntektene av en konsert 1. september. *Gaver kan sendes Dominikanerne på konto 1602.05.07148, merk overførselen "Kirkegulv".*

-Hilø

Suksess med informasjonsmøter for polske arbeidsinnvandrere

Etter å ha mottatt et tilskudd på 1,5 millioner kroner til informasjonsarbeid for arbeidsinnvandrere fra Integrasjons- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), har den nasjonale sjelesorgen ved Oslo katolske bispedømme (OKB) i juni arrangert en serie informasjonsmøter for polske arbeidsinnvandrere. Møtene ble organisert i tett samarbeid med katolske menigheter og Caritas Norge, som også har mottatt tilskudd til arbeid med samme formål.

Arbeidstilsynet, NAV, Skatteetaten, UDI og Oslo leieboerforening informerte om sentrale temaer innenfor sine respektive områder. De totalt 300 arbeidsinnvandrere som deltok på møtene, uttrykte stor tilfredshet med denne type informasjonsfor-

midling og hadde gjerne sett at dette hadde skjedd for flere år siden.

Møtenes hensikt var å formidle grunnleggende informasjon på en del viktige områder, slik at arbeidsinnvandrerne selv ville ha økt mulighet til å orientere seg videre på egen hånd. Viktige temaer var blant annet om regler knyttet til oppsigelser, permitteringer, kontrakter og arbeidstid. Videre omhandlet møtene også regler for arbeidsinnvandring, skattekort og selvangivelse, og informasjon knyttet til husleieforhold.

Fagetatene har erfaring med foredragsvirksomhet fra før, men ikke arrangert på denne måten. Det er nå utviklet en modell for informasjonsformidling i menighetene hvor fagetatene kommer dit arbeidsinnvandrere samles. Etter evalueringer sammen med fagetatene har det fremkommet en enighet om at møtene er en effektiv måte å informere og kommunisere med innvandrergupper på. Mottakerne har gitt positive tilbakemeldinger om tilbudet, med ønske om fortsettelse. Den nasjonale sjelesorgen og Caritas har i etterkant av møtene også mottatt henvendelser fra flere etater og organisasjoner som ønsker å ta del i møterekken, som planlegges fortsatt høsten 2009 i samarbeid med katolske menigheter over hele landet. Vi håper også å etablere en liten ressurs- og referansegruppe blant arbeidsinnvandrerne. Gruppen etableres på arbeidernes eget ønske for å gi innspill om hvordan kommunikasjonen med fagetatene kan bli enda bedre.

Melding fra kontoret for nasjonalsjelesorg i OKB (6. august 2009) / Broen

Presteleiligheter i Førde og Sandefjord

Oslo katolske bispedømme har kjøpt leiligheter i Sandefjord og Førde. Disse ble overtatt før sommeren og skal brukes til presteleiligheter. Sandefjord er i ferd med å opprettes som egen menighet og skal etter hvert få fastboende prest. Førde betjenes foreløpig fra Bergen, og tilreisende prester trenger sted å overnatte. Leilighetene eies av OKB, men disponeres av menighetene. Leiligheten i Sandefjord ligger ca to kvartaler fra kirken som bispedømmet overtok fra metodistene i desember i fjor. Leilig-

heten i Førde ligger i sentrum. Adressene er henholdsvis Kirkegaten 10, 3211 Sandefjord og Hafstadvegen 29, 6800 Førde.

Tautra Mariaklosters besøkssenter

Besøkssenteret på Tautra. Foto: Unn Madsø.

Tautra Mariakloster har bygget et nytt besøkssenter. En utstilling laget av Aud Dalsegg, Karl Gervin og Nils Toldnes i samarbeid med søstrene, gir en enkel presentasjon av klosterlivet. I en liten foredragssal vil det med tiden bli en audiovisuell presentasjon av klosteret. Og så har søstrene endelig fått en rommelig butikk for å selge sine produkter: såper, hudkremer, rosenkranser og kort, foruten Støtteforeningens kalender og et lite utvalg religiøs litteratur. Det kan også bli aktuelt å selge ost fra Munkeby, når brødrene kommer i gang med sin produksjon.

Det er arkitektkontoret Madsø & Sveen som har tegnet besøkssenteret, som ligger mellom gjestehusene og veien, før man kommer til selve klosteret. Butikken betjenes av søstrene, deres volontører og medlemmer av Støttegruppen.

-Broen

Biskop Josef Vo Duc Minh i Oslo

I forbindelse med sitt Ad Limina-besøk i Roma tilbrakte biskop Josef Vo Duc Minh av Nha Trang noen dager i Oslo for å besøke biskop Bernt Eidsvig og søstrene av det Hellige Kors på Eikeli og Hønefoss. For ett år siden reiste biskop Bernt Eidsvig til Vietnam for å besøke Hellige Kors-søstrene av Quy Nhon og Nha Trang, som har kommuniteter på Eikeli og Hønefoss. Biskop Eidsvig hadde også anledning til å besøke biskopene av

Biskop Josef Minh på Hønefoss

Nha Trang og Quy Nhon og presteseminaret i Nha Trang.

Under besøket i Oslo 13.-15 juli takket biskop Josef Minh biskop Eidsvig for forbindelsen som har blitt etablert mellom Vietnam og Norge takket være Hellige Kors-søstrenes virke i OKB, en forbindelse som er ytterligere styrket gjennom kontakten mellom de to biskopene.

Biskop Josef Minh feiret også pontifikalmesse for vietnamesiske katolikere i bispedømmet.

-P. Carlo Le Hong Phuc

St. Olav domkirke: renovering av sakristiet

Noen av de nye skapene.

Rådet for St. Olav domkirke innhentet i vinter en ekstern overordnet tilstandsvurdering av kirken. Rapporten, utarbeidet av Rambøll Norge AS, viser store og dyre renoveringsbehov, selv om man begrenser seg til det nødvendige og nedprioriterer

for eksempel maling. Domkirken er en kirke for alle katolikker i bispedømmet og brukes ekstremt mye, noe som merkes på slitasjen. Domkirkerådet ønsker å prioritere det bygg- og branntekniske og de forholdene som vil medføre større utgifter i fremtiden om de ikke blir rettet opp.

I første omgang har det største prosjektet vært en grundig renovering av sakristiet, som hadde betydelige mangler som lagerlokale. Det var infisert av mus og hadde et kritisk fuktnivå, blant annet fordi ventilasjonsanlegg manglet. I vår og sommer er de sprekkene musene som ga musene adgang tettet, og det er installert nytt gulv med varmekabler samt ventilasjonsanlegg. Det er oppdaget en lekkasje i taket, som må videre utredes. Siden sakristiet brukes mye og av mange aktører, var det også behov for større, mer slitesterk og praktisk skapløsning. Nye spesialtilpassede treskap er innkjøpt fra Polen.

I selve kirken er det de siste månedene installert nytt høytaleranlegg samt benker og stoler i koret. Det er innkjøpt nye sett med messehagler for konsebrasjon i pontifikalmesser. Det er også foretatt innkjøp til St. Joseph kirke. Alt i alt beløper renovasjon og oppgradering St. Olav og St. Joseph til nå i år seg til en drøy million, og noen regninger utestår fremdeles. I tillegg til kirkens ordinære inntekter har noen nasjonale grupper bidratt med øremerket støtte.

Kommende behov er blant annet å redusere fuktighet i selve kirken, utvide bredde på sidedør og takle store fuktproblemer på tårnet samt bedre tilretteleggingen for handicappede. Avtroppende domkirkerektor p. Tan Peter Duc Do uttaler likevel til *Broen* at det han aller helst skulle ha rukket å gjøre, var å sette i gang utbedring av hovedtrappen foran kirken, som er i en dårlig og stadig verre forfatning, samt installere tørrsprinkelanlegg i kirken. Dette siste er særlig viktig for brannsikkerheten på korloftet.

Broen kommer med mer om domkirkens tilstand og renovering i senere numre. Gaver til Domkirken kan settes inn på konto 1503.03.38917.

-HHØ

Menighetsgrunnleggelse i Sandefjord

Etter konsultasjon med presterådet meddeles herved at det i Sandefjord opprettes en menighet, Johannes Døperen, den 1. advent i år. Menigheten blir utskilt fra St. Olav menighet i Tønsberg, og vil omfatte Sandefjord kommune og noen omliggende områder.

Det vil bli opprettet et pastoralteam som vil lede menighetene i Sandefjord og Larvik. Det praktiske sjelesørgeriske ansvar for Sandefjord overdras 1. august til St. Frans menighet i Larvik. Kirkebokføringen forblir imidlertid i St. Olav menighet i Tønsberg inntil den 1. søndag i advent.

+ Bernt Eidsvig
Biskop av Oslo katolske bispedømme

Utenriks

Rapport fra årets PSP-møte

Hvert år samler rundt 30 preste- og ordens kandidater seg et sted i Norden noen dager i løpet av sommerferien. Møtet er arrangert av PSP (Pro Scandie Populis – For Skandinavias Folk). PSP er en forening for alle som studerer til å bli prest, munk eller nonne i Norden. Formålet for foreningen er først og fremst å gi kandidatene mulighet til å bli kjent med hverandre. I tillegg gir det også anledning til å bli kjent med hvordan Den katolske kirken virker i de ulike nordiske landene.

I år var vi i Danmark, nærmere bestemt København. Fra Norge var vi 12 stykker som dro med danskebåten, som ble rammen om en sosial og munter tur både opp og ned. I København ble vi innlosjert på Magleås, en fin gammel herregård en halvtimes tid ut på landet. Dette var et riktig hyggelig og idyllisk sted for vårt møte.

Programmet på det årlige møtet bestemmes alltid året i forveien ved å stemme frem et tema. Det skal helst være noe som opptar oss og som vi ikke uten videre vil få kjennskap til på de ulike institusjonene der vi studerer. Temaet for anledningen var kompletativ bønn. Programmet gikk over 4 dager med foredrag og ekskursjoner, iblandet tidebønn og anledning til sosialt samvær. Blant høydepunktene var turen til Karmel kloster og høymesse søndag med den danske biskop Czeslaw Kozon som vertsskap for en påfølgende mottagelse. Br. Haavar Simon Nilsen OP tippet av som formann etter å ha gjort en god jobb, og undertegnet fikk vervet for de neste to årene. Ti Tran, prestestudent for Stockholm stift, overtok som nestleder etter sr. Marie fra dominikanerinnene i Røgle i Sverige.

Under hele møtet strålte solen, og det var alt i alt et svært vellykket møte. Gamle bekjentskap ble fornyet og nye dannet. Neste år vil møtet finne sted i Sverige, og tema for dagene blir "Kirken i møte med massemedia".

-Martin Blom, seminarist

Erkebiskop forteller om sinne og avsky etter å ha lest misbruksrapport

Erkebiskop Diarmuid Martin av Dublin avdekker at han ble overmannet av sinne og avsky da han leste den nylige rapporten om misbruk av barn på kirkelige institusjoner. I et intervju med irsk fjernsyn den 16. juni fortalte erkebiskopen at han på et punkt under lesningen ble overmannet av sinne og kastet rapporten veggimellom. Senere fikk han problemer med nattesøvnen.

Erkebiskop Martin har utmerket seg ved sine tydelige og opprørte uttalelser etter rapporten om geistli-

ges seksuelle misbruk. Ved et tilfelle fortalte han en reporter at han ville ha gått til fysisk angrep på enhver som måtte forsøke å misbruke hans egne unge slektinger. Han har sågar åpent motarbeidet sin forgjenger, kardinal Desmond Connell, som ønsket å hindre offentliggjøring av dokumentet – som avdekker hvordan erkebispedømmet Dublin gjennom årene har håndtert overgrepssaker. I tillegg har erkebiskop Martin kritisert den nylig innsatte erkebiskopen av Westminster, Vincent Nichols, for hans forsvar for de irske ordenssamfunn som er anklaget for å ha ignorert misbruk ved sine institusjoner.

CWN - Catholic World News (17. juni 2009)

Kommisjonen Ecclesia Dei lagt inn under Troselærekongregasjonen

Pave Benedikt XVI vil fortsette dialogen med det lefebvrstiske «Pius X-brorskapet» (SSPX), og i onsdagens lenge forventede *motu proprio* med tittelen *Ecclesiae unitatem* («Kirkens enhet») offentliggjorde han de nye reglene for samtalen med skismatikere. Kommisjonen *Ecclesia Dei*, som siden 1988 har hatt ansvaret for dialogen med lefebvrister som har ønsket å vende tilbake til Kirken og som frem til nå har hatt en stor grad av selvstendighet, blir med pavens dokument nå lagt direkte inn under Troselærekongregasjonen i Vatikanet.

Innholdet i pave Benedikts *motu proprio* ble kunngjort allerede i mars i et brev han skrev til alle katolske biskoper, etter at opphevelsen av ekskommunikasjonen av de fire lefebvrstiske biskopene hadde skapt heftige diskusjoner over hele verden. Årsaken til disse diskusjonene var spesielt at en av de fire biskopene er engelskmannen Richard Williamson, som benekter Holocaust med henvisning til nynazistiske forfattere.

Den nye strukturen tar hensyn til det faktum at uenighetene mellom Den hellige stol og Pius X-brorskapet fremfor alt dreier seg om lærespørsmål, understreker paven i *Ecclesiae unitatem*. Implisitt blir det dermed innrømmet at det mellom Den katolske kirke og Lefebvrstene eksisterer dramatiske meningsforskjeller i lærespørsmål. I fremtiden vil slike viktige spørsmål umiddelbart bli

henvist til Troselærekongregasjonen for rådgivning og resultatet deretter meddelt paven.

Kathpress/KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); (o. pe) (9. juli 2009)/Broen

Forfølgelser i Pakistan

Den 1. august ble ti kristne, inkludert tre barn og tre kvinner, brent i hjel etter at en muslimsk folkemengde, rapportert opp mot 3000, gikk amok i en kristen bydel i den nordøstlige byen Gojra. Angrepene skjedde etter at deltagerne på en kristen brullupsfest ble anklaget for å ha skjendet Koranen. Angrepet føyer seg inn i rekken av alvorlige overgrep mot pakistanske kristne den siste tiden.

10. august ble det kjent at pakistansk politi hadde arrestert 80 muslimer etter de brutale angrepene. Mange av deltagerne skal være medlemmer av ekstremistgruppen Sipah-e-Sahaba, som har nære bånd til Taliban og Al-Qaeda.

11. august feires den såkalte "minoritetenes dag" i Pakistan. Denne gangen var dagen omdøpt til "Den svarte dagen", hvor den lille kristne minoriteten sørget over tapet av sine trosfrender. Samtidig krevde demonstrantene avgangen til ministeren for minoriteter, katolikken Shabaz Bhatti, siden han ikke klarte å forhindre angrepene.

Den pakistanske blasfemiloven har lenge blitt kritisert av menneskerettighetsgrupper for å fjerne all form for rettslig vern av landets minoriteter. Loven gir livsvarig fengsel eller i verste fall døden for å fornærme profeten Muhammed eller skjende Koranen. Kristne har gjentatte ganger møtt falske blasfemianklager fra enkeltpersoner, og vært ute av stand til å forsvare seg da en enkeltstående anklage ofte er nok til en arrestasjon og rettsforfølgelse.

I et intervju med CNA kaller biskopen av Faisalabad, Joseph Coutts, politiet sin respons på de mange truslene mot den kristne bydelen for "halvhjertede og ineffektive". I følge biskopen blir sikkerheten til Pakistans lille kristne minoritet oversett. Kristne i Pakistan utgjør kun tre prosent av befolkningen.

-AD

Spent situasjon i Vietnam

Spenningen mellom vietnamesiske katolikker og landets kommunistmyndigheter har igjen nådd kokepunktet, etter et sammenstøt i en av landets sentrale provinser. Sammenstøtet endte med flere hundre sårede troende fra bispedømmet Vinh (334 km sør for Hanoi) og flere titalls arresterte.

Konfrontasjonen fant sted utenfor kirken Tam Toa, som i 1996 ble konfiskert av myndighetene. Katolske aktivister – som i lang tid har krevd tilbakelevering av den historisk viktige kirken – reiste et kors og et alter utenfor kirken. Den 20. juli angrep politiet med tåregass, gummikuler og batonger for å spre folkemengden. To prester ble utsatt for grov vold, den ene slengt ut av et vindu da han skulle besøke sin skadede kollega på et lokalt sykehus.

Søndag den 26. juli ble den største massedemonstrasjonen noensinne under kommunistmyndighetene avholdt. Opp mot 500 000 katolikker protesterte i gatene mot politiets brutale framferd. Her kom det til nye sammenstøt mellom politi og demonstranter. Store markeringer holdes fremdeles over hele landet med krav om tilbakelevering av eiendom, og løslatelse av fengslede katolske aktivister.

I følge den lokale presten f. An Dang, ønsker de lokale myndighetene i Dong Hoi å forandre byen til en "katolikkfri" sone, slik det er blitt gjort i flere andre byer i landet. Offisielt benekter myndighetene eksistensen av katolikker, på tross av tusentalls troende i området.

F. Anthony Pham Dinh Phung, biskopen av Vinhs pressesekretær, har i media oppfordret de lokale myndigheter om å vise selvbeherskelse og handle innenfor lovens rammer. På tross av at situasjonen i Dong Hoi er ute av kontroll, sier f. An Dang at myndighetene ennå ikke har satt i gang tiltak for å stoppe de uprovoverte angrepene på ubevæpnede katolikker, både fra politi og sivile gjenger.

Den 20. august tok saken en ny dramatisk vending da bulldosere fjernet

restene av de symboltunge ruinene. Myndighetene annonserte samtidig at en offentlig park og et turistsenter skal bygges på området.

En vietnamesisk delegasjon, ledet av landets president, skal besøke Vatikanet i november. Her ventes det nye forhandlinger om fulle diplomatiske forbindelser. Frem til kommunistenes maktovertakelse i 1976 hadde Den hellige stol en delegasjon uten diplomatisk status i landet, som siden har vært ubesatt.

-AD

Ny erkebiskop av Colombo ber om forsoning

Erkebiskop Malcolm Ranjith, den nye lederen for katolikker i Sri Lankas hovedstad Colombo, vektla nødvendigheten av nasjonal forsoning etter den lange og opprivende borgerkrigen i landet. Den ferske erkebiskopen av Colombo tjenestegjorde inntil nylig i Den romerske kurie, som sekretær i Kongregasjonen for Gudstjenesten og Sakramentsordningen. Innsettelsesseremonien hvor både singalesisk og tamilsk ble brukt, hadde hovedfokus på den begynnende forsoningsprosess etter mange års borgerkrig. Hinduistiske og buddhistiske representanter var også til stede under seremonien.

AsiaNews (6. august 2009)

Nye anklager mot grunnleggeren av Kristi Legionærer

I følge meksikanske medier skal advokaten Jose Bonilla Sada ha kunnegjort et søksmål mot grunnleggeren av presteordenen Kristi Legionærer, p. Marcial Maciel, på vegne av tre barn. Barna hevder at p. Marcial Maciel, som døde i 2008, 88 år gammel, er deres biologiske far, og krever økonomisk oppreisning. I følge den venstreorienterte avisen La Jornada, kan saksøkerne bevise at Maciel er deres biologiske far, men hevder også at Maciels farskap var kjent blant høytstående kirkeledere.

Kristi Legionærer ble tidligere i år rystet av rapporter om at p. Maciel var far til minst ett barn. I følge ubekreftede kilder har barnet og dets mor i flere år mottatt finansiell

støtte fra Legionærene. Anklagene mot grunnleggeren av ordenen, som er aktive i 23 land, setter spørsmålstegn ved fremtiden til Legionærene, og dets tilknyttede leg-bevegelse, Regnum Christi.

Talsmenn for Legionærene avviste først anklagene om p. Maciels seksuelle misbruk av ordensmedlemmer, men gikk tidligere i år tilbake på dette og uttalte at de ikke kunne avvise at han var skyldig i vanskjøtsel av sin stilling. Ordenen har ikke konkretisert hvilke av anklagene som skal være sanne. De siste anklagene har igjen aktualisert spørsmålet om hvem i Legionærenes lederskap som visste om grunnleggerens embetsmisbruk, og påståtte økonomiske utroskap.

Vatikanet bekreftet i juli at en apostolisk visitas til Kristi Legionærer starter den 15. august. Fem biskoper er tilkjent jobben med å undersøke Legionærenes seminarer, skoler og andre institusjoner over hele verden. Etter visitasen vil en rapport bli overlevert til Den hellige stol, som igjen vil vurdere hvilke tiltak som skal iverksettes. Medlemmer av ordenen skal tidligere ha etterspurt en apostolisk visitas, og flere kilder nær ordenen hevder at mange er lettet og ønsker undersøkelsene velkommen.

I 2006 ble p. Maciel av Vatikanet bedt om å avstå fra å feire offentlig messe, og anmodet om å leve et liv i "bønn og bot", etter en etterforskning av anklager om seksuelt misbruk av seminarister. Marciel hadde tidligere samme år gått av som leder for Kristi Legionærer.

Disiplinærsaken mot p. Maciel ble pave Benedikt XVI's første møte med anklager om seksuelle overgrep i Kirken. Vatikanet uttalte da at Paven personlig hadde godkjent sanksjonene mot p. Maciel.

-AD

ST. OLAV FORLAG

rydder på lageret for å gjøre plass til nye utgivelser –
og inviterer til **stort**

50 titler
fra
5-98 kr!

BOKSALG

i St. Olav bokhandel, Akersveien 5, Oslo, fra 1. september.

Over 50 flotte titler fra kr. 5 til kr. 98 – blant annet:

John Willem Gran:
Det annet Vatikankonsil
Før: 240.- Nå: **98.-**

Gerhard Lohfink:
Trenger Gud Kirken?
Før: 295.- Nå: **69.-**

Anselm Grün:
I munkenes tidsrytme
Før: 240.- Nå: **98.-**

Francois Mauriac:
Min tro
Før: 120.- Nå: **49.-**

Aage Hauken:
Moderne kirkefedre
Før: 190.- Nå: **98.-**

Anders Piltz:
Det gråtende dyret
Før: 280.- Nå: **69.-**

Walter Kardinal Kasper:
Enhetens sakrament
Før: 240.- Nå: **98.-**

Guido Stinissen:
Kristus er ditt liv
Før: 268.- Nå: **49.-**

Se komplett liste over bøker med priser på www.katolsk.no. Tilbudet gjelder så langt lageret rekker.
Bøker kan også bestilles via bokhandel@katolsk.no / www.stolavbok.no eller 23 21 95 55.
Ved tilsendelse kommer porto i tillegg.

Ny encyklika:

– Mennesket i sentrum

Tirsdag den 7. juli 2009 lanserte pave Benedikt XVI sin nye sosialencyklika, "Caritas In Veritate". I anledning utgivelsen har Broen snakket med Kari-Mette Eidem for å høre litt om hennes inntrykk av encyklikaen. Kari-Mette er legfransiskaner, generalsekretær i Caritas Norge og visepresident i Caritas Europa.

Kort forklart: hva er Pavens hovedbudskap i denne encyklikaen?

– Allerede i overskriften avslører han det med å adressere brevet til biskoper, prester, diakoner, ordensfolk, legfolk og alle mennesker av god vilje på *helhetlig menneskelig utvikling i kjærlighet og sannhet*. Paven bruker ordet "Caritas" (som på engelsk dessverre blir oversatt til "charity" og som vi misforstår til veldedighet) i betydningen "kjærlighet virksom i praktisk handling".

– Han sier at uten sannhet, degeneres denne "Caritas" til sentimentalitet, mens opplyst av Kirkens sosiallære blir den en proklamasjon av Guds kjærlighets sannhet i samfunnet. Og her er et poeng: Paven henter sine forgjengeres ord i sosiale spørsmål og bringer dem inn i dagens virkelighet. Det gjelder mest for Paul VI's encyklika fra 1967: "Populorum Progressio" (om folkenes utvikling). Benedikt sier at Caritas in Veritate skal være en markering av 40-årsjubilet.

I hvilken grad får en slik encyklika oppmerksomhet fra verdens maktpersoner innen politikk og økonomi?

– Det vet jeg ingenting om, men det virker som det får mye medieoppmerksomhet rundt i verden. Som med de

Kari Mette Eidem – Generalsekretær i Caritas Norge. Foto: Caritas Norge.

tidligere sosiale encyklikaene, kommer denne til å benyttes i talsmannsarbeid for å få politikere til å fatte beslutninger til beste for alle, men særlige de fattige og marginaliserte.

Hvilke konkrete oppfordringer og løsninger kommer Paven med for å løse vår tids store utfordringer innen økonomi, fattigdom og miljøspørsmål?

– Paven understreker behovet for sterkere vektlegging av menneskers plikter. Han sier at rettigheter forutsetter plikter, og at disse gjensidige pliktene er et mer kraftfullt insentiv til handling enn bare å kreve. Jeg synes jeg hører et ekko av det gamle norske slagordet, som jo reflekterte ånden i Norges vei fra et fattig bondesamfunn til et av verdens rikeste land: "Gjør din plikt, krev din rett". Paven hevder at en overfokusering på rettigheter faktisk leder til en forakt for plikter.

– Han henviser også mye til finanskrisen, og slår fast at for å fungere skikkelig, trenger økonomien etikk, og ikke en hvilken som helst etikk, men en etikk med mennesket i sentrum. Vi ser det i sterkere bevissthet rundt bedrifters sosiale ansvar, og i mange

bedrifter er man mer oppmerksom på verdier og langsiktig satsing som ikke bare er motivert ut ifra økonomisk vinning. "I arbeidet med å løse finanskrisen", sier han i paragraf 60, "må utviklingshjelp til de fattigste landene bli vurdert som et viktig middel til å skape velstand for alle".

– Han oppfordrer her de økonomisk utviklede landene til å gi mer i bistand. Samtidig tar Paven oppgjør med mye av bistanden som har vært gitt, da det er viktig at den er basert på folks deltakelse, på subsidiaritet (at tiltak og avgjørelser skal fattes på lavest mulig nivå), og solidaritet, ellers kan den være en hindring for utviklingen.

– Når det gjelder vårt forhold til naturen, understreker Benedikt at den er Guds gave til oss alle, og at "i vår bruk av den har vi et ansvar i forhold til de fattige og i forhold til kommende generasjoner og til hele menneskeheten". Han sier at faren med å vurdere naturen som en samling goder som et resultat av en tilfeldig utvikling – i motsetning til Guds gave – kan få oss til enten å misbruke naturressurser eller anse dem nærmest som urørbare.

Ingen av disse holdningene samsvarer med en kristen visjon om naturen som frukt av Guds skapelse, og som lærer oss å forvalte den fornuftig i forhold til legitime behov.

Er det en slags etisk kapitalisme som fremheves her? Paven fordømmer jo ikke markedstankegangen per se, men oppfordrer samtidig til at den må styres utenfra?

- Paven gjentar sine forgjengers ord
- kapitalen er til for mennesket, ikke motsatt. Den har ikke noen vilje i seg

En slik autoritet, fortsetter han, må ha universell tilslutning og anerkjennelse, og være utstyrt med makt til å sikre trygghet for alle, respekt for rettferdighet og respekt for rettigheter. Han går så langt som å si at helhetlig utvikling av folkene og internasjonalt samarbeid krever en større grad av internasjonal orden. Det er ingen tvil om at Paven peker på FN som et forum for å ta på seg slike oppgaver.

Hvordan passer "Caritas in Veritate" inn i pave Benedikts helhetlige lære og verdenssyn?

mot en illusjon om egen allmakt" (74), mulighetene som leder til sorterings-samfunnet. Han sier at en ekstremt viktig slagmark i dagens samfunn står mellom vitenskapelig overlegenhet og menneskelig moralsk ansvar. Han snakker om bio-etikk, om mulighetene til å tukle med gener, skape liv og kloning. Han snakker om abort og aktiv dødshjelp. Han snakker om kulturelle synspunkter som fornektet menneskets verdighet. "Mens de fattige fortsetter å banke på de rikes dører, risikerer den rike verden ikke å høre deres bønn om hjelp, fordi man har en samvittighet som ikke lenger ser hva som er menneskelig" (75).

- Paven vektlegger nok en gang fornuftens kraft og oppfordrer til et kristent perspektiv som moralsk guide i dagens verden. Hva kan vi som katolikker og enkeltpersoner lære av "Caritas in Veritate" i våre daglige liv?

- Vel, han sier at fornuften er viktig, men ikke tilstrekkelig: Fornuft trenger alltid å bli renset av troen. På samme måte trengs også religionen å bli renset av fornuften for å kunne få et autentisk menneskelig preg (56). Uten fornuft risikerer religionen å ende opp som fanatisme.

- For min del er påminnelsen om mine

en ekstremt viktig slagmark i dagens samfunn står mellom vitenskapelig overlegenhet og menneskelig moralsk ansvar

selv, derfor må den styres av gode intensjoner til beste for de fleste. Han sier blant annet at det finansielle systemet må restruktureres slik at det blir et redskap for å skape velstand, og at det må fokuseres på å skape bærekraftig utvikling. "Og fremfor alt: intensjonen om å gjøre godt må ikke bli sett på som uforenelig med effektiv kapasitet til å produsere gods" (65).

I en paragraf oppfordrer Den hellige far til en reform av FN og Verdensbanken. Kritiske røster har anklaget Paven for å ville skape en "verdensregjering" for å løse de overnasjonale problemene som disse organisasjonene jobber med. Stemmer dette?

- Du snakker om paragraf 67. Og svaret på spørsmålet ditt er så langt jeg kan forstå, "ja". Paven hevder at som følge av globaliseringen, trenger man en sann global politisk autoritet: De skal håndtere den globale økonomien, berge kriserammede økonomier, forhindre ytterligere eskalering av den nåværende krisen og de økte forskjellene det vil medføre, jobbe for avvæpning, matvaresikkerhet og fred, og samtidig være en garantist for miljøvern og reguleringen av migrasjon. En slik autoritet, sier Paven, må være regulert av lov, trofast fremme prinsippene om subsidiaritet, solidaritet og å søke å etablere det felles beste. Og ikke minst være forpliktet til å sikre en ekte og integrert menneskelig utvikling inspirert av verdiene om *caritas in veritate*.

- Vi kjenner igjen Joseph Ratzinger. Han toucher definitivt innom sitt favorittområde: relativismen.

Når man ser på de dypere budskapene, er det kjent, men viktig stoff. På en måte kan du si at Paven konstaterer at den uregulerte kapitalismen ikke bringer velstand og trygghet til alle folk. Blant annet viser finanskrisen det. Han advarer mot at globaliseringen kan være i ferd med å gi

uten sannhet, degenereres denne "Caritas" til sentimentalitet

- teknologien ideologienes plass, og at det menneskelige aspekt forsvinner ved en blind tiltro til teknologi. Han understreker samtidig at teknologi er viktig, og at den bringer mye godt med seg, men den må rettes mot utviklingen av individet. Han sier at til og med bistandsteknologi, som fredsbygging, kan bli et teknisk instrument, et produkt av avtaler og initiativ for å sikre økonomisk bistand: "Skal slik innsats ha varig effekt, må det være basert på sannheten om det menneskelige liv. Det betyr at stemmen til det berørte folk må bli hørt og deres situasjon ivaretatt" (72).

Men målet for argumentasjonen om teknologi finner vi i utsagnet "Blendet av en eksklusiv tillit til teknologi, er fornuft uten tro dømt til å bevege seg

plikter og om solidaritet viktige element fra brevet. Men den enkeltdelen som gjorde mest inntrykk er i paragraf 34, hvor Paven minner oss om strukturell synd og menneskets tro på egen fortreffelighet, der sier han at mennesket har blitt ledet til å blande lykke og frelse med materiell velstand og sosiale aktiviteter. En påstand som i så altfor stor grad bekreftes i vårt eget samfunn.

- Intervjuet av Andreas Dingstad

St. Olav Forlag vil i løpet av høsten komme med en norsk oversettelse av den ferske encyklikaen.

St. Ragnvald

høvding og kunstner

Tekst og foto: Helge Magnus Iversen

Orknøyingenes saga er raus i omtalen av Kale Kolsson: "Kale var en kjekk gutt, middels høy av vekst, velskapt, med vakre hender og føtter og lysebrunt hår; han var vennsæl og mer dugelig enn de fleste andre i mange ting." Glad i pene klær, kledde seg etter siste utenlandske mote og tilhørte datidens jet-set.

I et kvad røper han selvbevissthet og ramser opp gode egenesker: kløpper i sjakk, boklærd, dikter og harpespiller, dyktig skytter, skiløper og roer.

Familiebakgrunn og ungdom

Kale ble født ca år 1100. Foreldre var

Den unge Ragnvald Kolsson hevdet selv å være en ekspert på "harpe" (en bokstavig oversettelse av sagateksten). Det er mer sannsynlig at han spilte lyre, slik han her er fremstilt i en midtaldertilustrasjon, hentet fra boken *Orkney in the sagas* (Tom Muir, The Orcadian Limited).

St. Ragnvald reiste St. Magnuskatedralen i Kirkwall for å ære sin onkel, men kirken er også et mektig minnesmerke over byggherren. I katedralen hviler levningene etter begge de hellige Orknøyjarler. Også Håkon 4. Håkonsson ble opprinnelig gravlagt her før liket ble ført til Nidaros.

Kol Kaleson og Gunnhild Erlendsdotter, søster til St. Magnus Orknøyjarl. Kong Magnus Barfot arrangerte ekteskapet som bot for sin urettferdighet mot faren hennes, og gjorde Kol til lendmann på Agder der Kale vokste opp under gode kår. Sagaen er upresis på hvor Kol hadde sitt sete; i senere år har Grimstad gjort krav på ham.

Da Sigurd Jorsalfar i 1129 ga Kale jarletittel på Orknøyene, insisterte kongen og Kales mor på at Kale også skulle hete Ragnvald etter slektningen Ragnvald Bruseson, Olav den helliges fostersønn. Han ble drept av jarl Torfinn den store, St. Magnus' og Gunnhilds farfar. Kale utviklet seg til en habil skald med kunnskap om sagaene og kjente derfor morslektens blodige historie. Sammen med den lærde islendingen Hall Thorarinsson skrev Ragnvald verket *Háttalykill*, en nøkkel til norrøn verselære.

Femten år gammel dro Kale på kjøpmannsferd til Grimsby. Der stiftet han vennskap med en jevnaldring som kalte seg Gillekrist. Han spurte og grov etter nytt fra Norge, og betrodde etter hvert Kale at han het Harald og var sønn av Magnus Barfot og dermed halvbror til Sigurd Jorsalfar. Vennskapet varte i tyve år til Sigurd Slembe drepte Harald Gille i kamp om kongetronen.

Kale var handelsmann noen år. Han fikk mange venner, men også uvenner etter friske slagsmål i veitslestovene. Mest dramatisk ble ættefeiden mellom Kales og Kols slekt og den mektige Jon Peterson etter at en av Kales menn slo ned en av Jons menn under et fyllekalas i Bergen. Det utviklet seg til drap og blodhevn. Sigurd Jorsalfar meklet frem et forlik som ga Kale halve jarledømmet i Orknøyene, den del som hans onkel st. Magnus hadde. Den andre halvdelene fikk jarl Pål Håkonsson, sønn av St. Magnus' banemann.

Maktkamp

Våren 1130 døde Sigurd Jorsalfar, og sønnen Magnus overtok tronen. Da meldte Harald Gille sitt krav på halve kongeriket som sin farsarv. Ragnvald jarl var blant stormennene som støttet Harald. Det ble forlik og maktdeling mellom Harald og Magnus, men kong Magnus la alle Haralds venner og menn for hat. Han brøt også kong Sigurds løfte om å gi halve jarledømmet på Orknøyene til Ragnvald. I 1134 beseiret Magnus Harald i et slag i Bohuslen. Kong Harald selv slapp unna, samlet ny hær i Danmark og seilte mot Bergen. Der ble Magnus tatt til fange, blindet og lemlestet på det groveste før han ble sperret inne i klosteret på Nidarholm (Munkholmen).

Deretter bekreftet Harald Gille at Ragnvald skulle ha halve jarledømmet i Orknøyene. Men Pål Orkn-

øyjarl ville ikke dele makten. Om Ragnvald jarls første forsøk på å overta arven sommeren 1136, skriver sagaen: "De hadde liten ære av ferden". Da hadde Pål jarl nedkjempet Ragnvalds skotske allierte i et sjøslag før han seilte til Shetland og kapret Ragnvalds skip som ventet på bør. Ragnvald og hans menn var på land, og slapp unna. Om høsten kom de til Norge som passasjerer på kjøpmannsskip.

Gjennom vinteren samlet Ragnvald og faren hærfolk og utrustning. De ventet på bør utenfor Bergen da faren rådet Ragnvald å be til onkelen, Den hellige Magnus, om råd og forbønn. Dessuten lovet Ragnvald

Katedralen er et mektig monument over dem som bar trosvitnesbyrd da kristentro og hedenskap støtte sammen her ved sivilisasjonens yttergrense.

å bygge en prektig kirke i Kirkevåg hvis han fikk makten, og vie den til St. Magnus.

Jarl og kirkebygger

Ragnvald jarl sikret seg makten i Orknøyene uten åpen kamp mot Pål jarl. Biskop Wilhjalm meklet mellom jarlene, og det endte med at Ragnvald og Pål ble sittende med hver sin halvpart av øyene. Kort etter forliket i 1137 ble Pål jarl bortført til Katanes (Caithness) av egne venner og tvunget til å overføre sin del av jarledømmet til en mindreårig slektning, Harald jarl Maddadsson. Et nytt forlik gjorde Ragnvald jarl til Haralds formynder og enehersker over Orknøyene.

Ragnvald startet umiddelbart kirkebyggingen. St. Magnuskatedralen sto ferdig på 1400-tallet i sin nåværende skikkelse. I middelalderen ble den kalt Nordens Lys, bare Nidarosdomen var større og prektigere i Norderlandene. Katedralen er et mektig monument over trosvilje og fromhet hos dem som bygde og de to hellige jarler som hviler der, og over dem som bar trosvitnesbyrd da kristentro og hedenskap støtte sammen her ved sivilisasjonens yttergrense.

Til Det hellige land

Ragnvald var en avholdt, rettferdig og svært gavmild hersker med evne til å forlike. Lederskapet var uomstridt, og våren 1148 seilte han til Bergen uten frykt for at fraværet utløste maktkamp. Gille-sønnene, som nå var konger, inviterte ham. Besøket endte med avtale om pilegrimsferd til Det hellige land. I 1050 seilte en armada på 15 skip fra Orknøyene, ledet av Ragnvald jarl. Nærmere 1000 mann deltok, deriblant flere orkadianske og norske stormenn. Mest bemerkelsesverdige deltaker var kanskje biskop Wilhjalm som da var rundt 80 år gammel. Med utdanning fra Paris skulle han være tolk.

Ekspedisjonen ble både vikingetokt og pilegrimsreise med både adspredelser og romantikk, plyndring og krigshandlinger underveis. De gikk i land ved den store korsfarerbørgen Acre, nord i Israel, dro til fots til Jerusalem, besøkte alle hellige steder og badet i Jordan som gode pilegrimer skulle. Seilasen hjemover gikk rundt Lilleasia til Miklagard (Istanbul) der keiseren tok vel imot dem. De krysset Adriaterhavet og gikk i land i Puglia i Italia. Der forlot Ragnvald jarl og "de gjeveste menn" skipene og fikk tak i hester. "De red først til Romaborg, og siden hjem over Romaveien til de kom til Danmark, derfra tok de til Norge." Sagaen sier ikke mer om europaturen som tok et halvt år og neppe var begivenhetsløs.

Ny ufred og død

Under sitt fravær overlot Ragnvald styringen til unge Harald jarl Maddadsson. Men flere stormenn på øyene og Katanes, og skottene med, så sitt snitt til å skaffe seg mer makt. Fra Norge kom kong Øystein vestover. Også han ville ha kontroll over Orknøyene. Ufred og splid møtte Ragnvald etter fem års fravær, våpenbruk måtte til for å gjenopprette kontrollen.

En som ikke lot seg forsone, var jarlens tidligere rådgiver Torbjørn klerk. Han skjulte seg hos venner på Katanes. Sommeren 1158 reiste jarlene Ragnvald og Harald som vanlig til Katanes for å jakte, og fikk vite at Torbjørn gjemte seg og ventet på anledning til å drepe Ragnvald. De støtte sammen i Kalvedal (Calder Dale) 20. august. Jarlene hadde 120 mann mot Torbjørns 50, men Ragnvald fikk banesår fordi foten hang fast i stigbøylen da han hoppet av hesten. Også Torbjørn ble drept. Ragnvalds lik ble ført til Kirkwall og gravlagt i St. Magnuskatedralen.

Helgenkåring

"Der hvilte han inntil Gud ved mange og store jærtegn åpenbarte hans verdighet. Biskop Bjarne lot hans hellige legeme grave opp, med pavens samtykke. (Antagelig i 1193.) På steinen der Ragnvald jarls blod kom da han døde, er det ennå i dag (dvs 50-60 år etter hans død) fager rød farge, som om det nylig hadde blødd." Dette er alt sagaen forteller om St. Ragnvalds hellighet.

Dersom bisetningen om pavens samtykke medfører riktighet, kan det ha eksistert nedskrevet materiale om miraklene, men at dette er gått tapt. På denne tid forsøkte pavene å få kontroll over helgenkåringene, og biskopene måtte fremlegge pålitelig vitnesbyrd om påståtte helgener, deres liv og mirakler. Slike vitnesbyrd finnes i stort antall om St. Magnus, og hans helgenkåring kan historisk underbygges med kirkepolitiske og maktpolitiske forhold. Slike ytre elementer er fraværende i kåringen av St. Ragnvald, men likevel synes paven å gå god for kåringen. St. Ragnvald er – til tross for enkelte krigerske innfall – det gode menneske Gud peker ut som forbilde ved hans dyder: hjelpsomhet mot mange, gavmildhet, godmodig og trofast mot sine venner.

I forrige episode av denne serien, i Broen nummer 3, var billedtekstene byttet om.

Evige løfter i august

Hele fem ordensfolk i Kirken i Norge avla sine evige/høytidelige ordensløfter i august. De fem representerer hele spennet i Kirkens ordensliv.

*Sr. Marie Thérèse Carey OSC** fra Høysteinane Kloster (klarissene i Larvik) avla 1. august sine høytidelige løfter i en messe feiret av biskop Bernt Eidsvig i St. Frans kirke i Larvik.

*Sr. Maria-Elisabeth av Eukaristien OP** fra Lunden kloster i Oslo avla sine høytidelige løfter i messen på Lunden kloster 14. august. Biskop Bernt Eidsvig var hovedcelebrant.

*Sr. Karolina Bogoczova** fra St. Elisabethsøstrene avla sine evige løfter i St. Olav domkirke i Oslo 22. august. Biskop Berislav Grgic av Tromsø var hovedcelebrant.

Dom Albert Maczka fra augustinerkorherrene, kapellan i St. Paul menighet i Bergen, avla sine evige løfter i Klosterneuburg i Østerrike 28. august.

Sr. Hedvig Sophie av Kristus Kongen og Marias Uplettede Unnfangelse OCD avla sine høytidelige løfter i karmelittklosteret "Totus Tuus" Tromsø 29. august. Biskop Berislav Grgic av Tromsø var hovedcelebrant. Ordenen var representert ved provinsial p. Roman Hernoga OCD og p. Juliusz Wiewóra OCD.

Flere bilder fra seremoniene og de påfølgende mottagelsene finnes på katolsk.no.

Sr. Hedvig Sophie Hoff ble født i 1975 i Bergen. Hun fikk sin skolegang ved St. Paul skole og Bergens Handelsgymnas. I 1989 ble hun døpt og konfirmert i Den katolske kirke, og var i mange år aktiv i det katolske ungdomsarbeidet. Etter studier innen dans, teatervitenskap og historie trådte hun inn hos karmelittene den 15. september 2003. Novisiatet begynte hun den 24. juli 2004 og de første løftene avla hun den 13. juli 2006.

Dom Albert Maczka ble født i 1967 i Kielce, Polen. Da han trådte inn i Klosterneuburg i 2005, hadde han virket tretten år som prest i Polen. Dom Albert avla første løfter i 2006 og ankom Bergen i november 2007. Som kapellan i St. Paul menighet har han et særlig ansvar for polsk sjelesorg og reiser mye rundt og feirer messer.

* De tre andre ble presentert i forrige Broen.

"Lunden-galla"

fredag, 2. oktober 2009 kl 19.00
i Trefoldighetskirken i Oslo

Kveldens program inneholder underholdning av forskjellig art med kjente kunstnere...

Ved kjøp av inngangsbilletten (kr 500) støtter du klosterets renoveringsprosjekt.

Inngangsbillettene kan du få kjøpt i klosteret eller i St. Olav bokhandel.

Beløpet kan også overføres til Lunden kloster 6092 06 04687, "Lunden-galla" - da sendes billetten(e) i posten.

HJERTELOG VELKOMMEN!

Søster Anne-Lise og kommuniteten

Lunden Kloster, Øvre Lunden 5, 0598 Oslo
kloster@lunden.katolsk.no <http://lunden.katolsk.no>

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

- 12-14/09 I Trondheim
- 18-23/09 Den Nordiske Bispekonferanse møtes i Tallin, Estland
- 24/9-1/10 Symposium i regi av Bonifatiuswerk, Tyskland
- 5-8/10 Prestemøte på Mariaholm
- 12/10 Visitas hos bispedømmets Familiesenter, Kateketiske Senter, Nasjonalsjelesorgen og Norges Unge Katolikker
- 15-17/10 I Roma
- 16/10 (Festen for den hellige Olavs omvendelse) Feirer messe ved Olavsalteret i kirken San Carlo al Corso
- 18/10 Ferming i Halden
- 23-25/10 Pastoralrådsmøte på Mariaholm
- 26-28/10 I Trondheim

* à jour per 20.08.09

Mottatt valgkort fra Den norske kirke?

Flere katolikker har mottatt valgkort for kirkevalget 2009 i Den norske kirke, som skjer parallelt med stortingsvalget. Er du katolikk og har mottatt dette, vær vennlig å **returnere valgkortet**. Dette gjør du ved å fylle ut sted, dato og navn og returnere i medfølgende ferdigfrankert svarkonvolutt. **Har du mottatt valgkortet, betyr det at du er registrert som medlem i Den norske kirke.**

Det er svært viktig at du som er katolikk returnerer valgkortet, siden Den katolske kirke taper penger på feilregistrerte medlemmer. **I de tilfeller hvor en person er registrert både i den norske og katolske kirke, tilfaller den økonomiske støtten til førstnevnte.** Når du returnerer valgkortet, legg gjerne ved en lapp der du ber om bekreftelse på at du er strøket fra Den norske kirkes register. Er du katolikk men usikker på om du er registrert i våre medlemslister, kontakt nærmeste katolske menighet, eller registrer deg på <http://www.katolsk.no/norge/personnummer.htm>. Den katolske kirke må på grunn av gjeldende regler innhente fullt 11-sifret fødselsnummer (fødselsdato + personnummer) for alle katolikker i Norge. Ellers mister Kirken offentlige økonomiske tilskudd.

Takk for at du hjelper oss!

Fra biskop Berislav Grgic' kalender*

- 7-11/9 Storfjord, Retrett for prester fra Tromsø stift
- 18.-23/9 Den nordiske bispekonferanse, Tallinn
- 27-29/9 Symposium, Bonifatiuswerk (Tyskland)
- 1/10 Betzdorf (Tyskland)
- 3/10 Südlohn (Bistum Münster)
- 4/10 Oeding (Bistum Münster)
- 17-18/10 Deisenhofen (Erzbistum München), hans tidligere menighet

* à jour per 20.08.09

Tautra Mariakloster inviterer:

Retrett for unge voksne (20-35 år)

30. oktober - 1. november, 2009

Be, som Jesus bad

- Til Faderen
- Alene
- Ved sjøen
- Sammen med andre
- Med salmene
- I taushet og hjertets stillhet

Retretten vil omfatte samtaler om bønn, om salmene, om bibellesning som bønn, og om bilder av Gud i Bibelen og hva det betyr for oss. Det vil bli tid til å lese Bibelen og til bønn i stillhet. Du kan også være med i søstrenes bønn i kirken.

Begrenset plass. Påmelding og opplysninger: tautra@tautra.no
Mer om Tautra: www.tautra.no

(Ny)evangelisering:

Det ene nødvendige (jf. Luk 10,38-42)

Utgangspunktet for evangeliseringsprosjektet denne gang er beretningen om Marta og Maria, hvor Jesus understreker "det ene nødvendige".

Fastsatte datoer:

Fredrikstad: 7.-11. oktober

Trondheim 3.-6. desember

Kristiansand 18.21. februar 2010

Bergen 10.-14. mars 2010

Stavanger 8.-11. april 2010

Menigheter som ønsker besøk, bes kontakte sr. Anne Bente Hadland
OP: Anne.Bente.Hadland@katolsk.no, eller telefon 23 21 54 10.

Oslo katolske bispedømme søker

Eiendomssjef / Eiendomsforvalter

Oslo katolske bispedømme sitter på en betydelig eiendomsmasse. Det er planlagt flere nye kirkebygg de nærmeste årene, noe som har ført til opprettelsen av en ny stilling. For å forvalte eiendomsmassen på en best mulig måte, søker vi en engasjert og selvstendig eiendomssjef / eiendomsforvalter. Aktuelle kandidater har høyere utdanning innen bygg- og eiendomsforvaltning eller eiendomsutvikling, med minimums tre års erfaring fra tilsvarende arbeid. Manglende formell utdanning kan kompenseres med lang erfaring.

Se hele annonsen på www.katolsk.no eller www.finn.no (kode 18726159).

For nærmere informasjon, kontakt bispedømmets økonom Thuan Cong Pham, tlf. 99044668 / pham.cong.thuan@katolsk.no.

Søknadsfrist: 25. september 2009.

Nytt om Navn

St. Frans menighet i Larvik har avholdt menighetsrådsvalg, og de følgende ble valgt: **Bente Elisabeth Brattvold**, **Dag Eirik Løvås**, **Krystof Wrobel** og **Phi Viet Tran**. De tre førstnevnte er nye medlemmer av rådet. Vararepresentanter ble **Carolina V. Aashheim** og **Ewa Karlsen**. **Georg Aker** og **Can Hoang**, valgt i 2007, fortsetter i menighetsrådet. Representanter utpekt av menighetsrådets formann, p. Joseph Luong, blir **Asta Lie Nielsen** og **Carolina V. Aasheim**. Til pastoralrådsrepresentant for Larvik ble valgt **Dag Eirik Løvås**, med **Phi Viet Tran** som vara.

P. Olav Müller SS.CC er flyttet fra Kristiansand til Trondheim. Hans nye adresse er Erling Skakkes gt 52B, 7012 Trondheim. P. Olav tilhørte kommuniteten av picpuspatre i Kristiansand, som nå er offisielt oppløst etter at medlemmene er flyttet henholdsvis til Østlandet, Tyskland og Trondheim.

Ståle Kristiansen

Den første juni gikk **Ståle Johannes Kristiansen** inn i et ettårig vikariat som kateket i St. Paul menighet i Bergen. Han vikarierer for **Ragnhild Aad-**

land Høen, som er i fødselspermisjon. Ståle Kristiansen har tidligere vært ansatt som lærer ved St. Paul skole, og har erfaring fra tidligere ungdomsarbeid og katekese i St. Paul menighet.

Medlemmene av St. Bonifatius sekularinstitutt i Levanger har flyttet. Deres nye adresse er Okkenhaugvegen 23, 7600 Levanger. Gruppen i Levanger består nå av tre medlemmer, **Ulla Engel**, **Agnes Lepping** og **Elisabeth Ok Re Lee**, etter at **Barbara Alice von Alten** flyttet til Roma 1. april. **Hanna Mersch** og **Maria Feldhoffer**, som også tilhører sekularinstituttet, er bosatt i Namsos.

I en pontifikalmesse på festdagen for Peter og Paulus 29. juni, ble **Per Kværne** innsatt som akolytt

av biskop Bernt Eidsvig av Oslo. Han ble innsatt som lektor i messen for Johannes Døperen 24. juni, også av biskop Eidsvig. Per Kværne er professor emeritus i religionshistorie ved Universitetet i Oslo og prestestudent for Oslo katolske bispedømme siden høsten 2008. Han er tilknyttet St. Eystein presteseminar i Oslo, og skal til høsten på et studieopphold ved Institut Catholique i Paris.

P. Tan Peter Duc Do OMF forlater i august Norge og flytter til Chicago og USA. Han skal bo og virke i en kommunitet i fransiskanernes Province of the Sacred Heart, som omfatter Midtvesten. Kommuniteten betjener kirken St. Peter's in the Loop. Dette er en sentrumskirke i Chicago uten egen menighet, men med et svært aktivt liturgisk og sosialt apostolat. P. Tan avla evige løfter i 1999 og ble presteviet i 2002. Han har hatt en rekke oppgaver i Oslo-området, sist som rektor for St. Olav domkirke og skoleprest ved St. Sunniva. Fra sommeren 2004 arbeidet han i tre år i Milwaukee i Wisconsin, USA. P. Tans nye adresse blir 110 West Madison St. Chicago, IL 60602-4196, USA.

På årets PSP-møte ble **Martin Blom**, prestestudent for Oslo katolske bispedømme, valg til ny formann. Han overtar etter br. **Haavard Simon Nilsen**, kandidat for dominikanerne i Oslo. Mer om PSP-møtet, se *Inn-og utland*.

Kommuniteten av *Missionaries of Charity (MC)* i Bergen fikk 24. juli et nytt medlem. Sr. **Louise-Marie MC** (Marie-Luce Roulleau) er født 14.07 1952 L'Hermenault-Vendee Frankrike, avla første løfter 4. desember 1987 og evige løfter 8. desember 1993. Hun kom til Bergen fra søstrenes kommunitet i Wien.

Sr. **Louis-Marie** erstatter sr. **Emerald**, som forlot Bergen 26. juni for å slutte seg til søstrene i München. Indiske sr. **Emerald** (Emelda Soreng) var en av søstrene som grunnla MC-kommuniteten i Bergen i august 2002. Denne har nå fire medlemmer fra fire ulike nasjonaliteter: I tillegg til den nyankomne er det polske sr. **Kefas** (priorinne), kenyanske sr. **Anett** og indiske

sr. **M. Cecilette** (Lailamma Abraham). Sistnevnte er født 20.05 1965 Kerala, India, avla første løfter 14.5.1996 og evige løfter 24.5. 2002. Hun kom til Bergen 22. januar i år etter at indiske sr. **Jose Therese** reiste 11. desember i fjor.

Henriette Teige

Norges Unge Katolikker (NUK) ønsker **Henriette Teige** (42) velkommen som vikarierende organisasjonssekretær. Henriette har vært katolikk siden 2007 og tilhører St. Olav

menighet. Hun har studert teologi på Menighetsfakultetet og er fra august å finne på NUK-kontoret i Aker-sveien. Henriette er også redaksjonssekretær av St. Olavs menighetsblad "Menighetsbrev" og driver menighetens blogg. Det er snakk om om et ettårig vikariat for **Christina Falkenberg**, som er ute i fødselspermisjon.

Høsten 2009 er det flere nyansettelser ved St. Eystein katolske skole i Bodø. **Monica Kolstad** er ansett i 60 % på ungdomstrinnet og 40 % vikariat høstsemesteret på mellomtrinnet. **Hedi Margrethe Fagervik** er ansatt i 60 % vikariat høstsemesteret på mellomtrinnet. **Stine Martinsen** er ansatt som miljøterapeut og tiltrer 1.oktober. **Tanja Nilsen** som har vært vikar fra januar, har fra høstsemesteret 100 % fast stilling på mellomtrinnet. **Anne-Torill Forsmo** starter som avdelingsleder på ungdomstrinnet. Fra august har skolen også en lærling i barne- og ungdomsarbeid, nemlig **Birgit E. Knutsen**.

St. Franciskus skole i Arendal har ansatt **Britt Thorbjørnsen** og **Inger-Margrethe Nordby** i 100%-stillinger som kontaktlærere for henholdsvis 4. og 5. klassetrinn. Begge stillingene er faste med tiltredelse 1. august.

Den 5. august ankom p. **Erhard Osmantzyk** Nord-Norge. I likhet med de fleste prestene i stiftet tilhører han Misjonærene av Den hellige familie. P. Osmantzyk ble født 11. desember

p. Erhard Osmantzyk

1958 i Gliwice, bispedømmet Gliwice (Polen) og presteviet 12. juni 1985 i Kazimierz Biskupi, bispedømmet Wloclawek (Polen). Han har tjenestegjort i Polen, Tyskland, Østerrike og Tsjekia.

Etter norskopplæring i Tromsø skal p. Osmantzyk delta i det vanlige pastorale arbeid i stiftet.

UTNEVNELSER

BISKOP BERNT EIDSVIG CAN.REG. av Oslo har i *Meddelelser fra Oslo Katolske Bispedømme* Nr 2, 4. årg, 2009, publisert den 19. juni 2009, meddelt at:

P. Heinz-Josef Catrein SSCC løses fra sin stilling som sogneprest i *St. Ansgar menighet* med virkning fra og med den 1. juni.

P. Grzegorz Gryz OFM utnevnes til sogneadministrator i *St. Ansgar menighet* med virkning fra og med den 1. juni og til den 1. august.

P. Frode Eikenes løses fra sin stilling som sogneprest i *St. Olav menighet i Oslo*. fra og med den 1. august.

P. Frode Eikenes utnevnes til sogneprest i *St. Ansgar menighet i Kristiansand* fra og med den 1. august.

P. Arne Marco Kirsebom SS.CC utnevnes til sogneprest i *St. Olav menighet i Oslo* fra og med den 1. august.

P. Pawel Wiech SS.CC løses fra sin stilling som sogneadministrator i *St.*

Peter menighet i Halden fra og med den 1. august.

P. Clement Inpanathan Amirthanathan OMI utnevnes til sogneadministrator i *St. Peter menighet i Halden* fra og med den 1. august.

P. André-Marie Le Thien Vinh løses fra sin stilling som sogneadministrator i *St. Theresia menighet i Hønefoss* fra og med den 1. august.

P. Pawel Wiech SS.CC utnevnes til sogneadministrator i *St. Theresia menighet i Hønefoss* fra og med den 1. august.

P. Ireneusz Zielinski løses fra sin stilling som sogneadministrator i *St. Josef menighet i Haugesund* med virkning fra og med den 1. august.

P. Joseph Lam Cong Luong løses fra sin stilling som sogneprest fra *St. Frans menighet i Larvik* med virkning fra og med den 1. august.

P. Ireneusz Zielinski utnevnes til sogneadministrator i *St. Frans menighet i Larvik* fra 1. august. Han får også midlertidig ansvar for den del av *St. Olav menighet i Tønsberg* som vil bli utskilt som en egen menighet i *Sandefjord* inntil et pastoralteam er opprettet for Larvik og Sandefjord.

P. Claes Tande flyttes til Sandefjord og utnevnes til moderator i pastoraltemaet som får ansvaret for *Larvik og Sandefjord*. Tiltredelsen vil formodentlig skje en tid etter at menigheten er formelt opprettet.

P. Joseph Lam Cong Luong utnevnes til sogneprest i *St. Josef menighet i Haugesund* med virkning fra og med den 1. august.

P. Andreas Rupprecht løses fra sin stilling som skoleprest ved *St. Sunniva skole i Oslo*.

P. Andreas Rupprecht SM utnevnes til kapellan i 50 % stilling i *St. Olav menighet i Oslo* med virkning fra og med den 1. august.

P. Antoni Skrobis OFM utnevnes til kapellan i 80 % stilling i *St. Olav menighet i Oslo* med virkning fra og med den 1. august.

P. Antoni Skrobis OFM utnevnes til kapellan i 20 % stilling i *St. Birgitta menighet i Fredrikstad* med ansvar for den polske sjelesorgen med virkning fra og med den 1. august.

P. Oddvar Moi løses fra sin stilling som kapellan i *St. Svithun menighet i Stavanger* med virkning fra og med den 1. august.

P. Oddvar Moi utnevnes som kapellan i *St. Hallvard menighet i Oslo* med virkning fra og med den 1. august.

Per Einar Odden, som diakonvies den 20. juni, utnevnes til diakon i *St. Svithun menighet i Stavanger* med virkning fra og med den 1. august.

P. Tan Peter Duc Do OFM løses fra sin stilling som rektor for *St. Olav og St. Josef kirker i Oslo* samt fra sin stilling ved *St. Sunniva skole* fra og med den 15. august.

P. Gaspar de Roja Sigaya OP utnevnes til rektor for *St. Olav kirke i Oslo* fra og med den 15. august.

P. André-Marie Le Thien Vinh utnevnes til rektor for *St. Josef kirke i Oslo* fra og med den 15. august.

BISKOP BERISLAV GRGIC av Tromsø har den 21. og 22. juni 2009 foretatt de følgende utnevnelser for Tromsø stift:

Pater **Miroslaw Ksiazek** M.S.F. ble utnevnt til sogneprest i *Vår Frue menighet i Tromsø*. Innsettelsen finner sted den 16. august 2009 i *Vår Frue kirke i Tromsø*.

Pater **Marek Michalski** M.S.F. ble utnevnt til sogneprest i *St. Sunniva menighet i Harstad*. Innsettelsen finner sted den 9. august 2009 i *St. Sunniva kirken i Harstad*.

+ Berislav Grgic
Biskop-prelat av Tromsø

In Memoriam p. Anton Taxt

Pastor Anton Johannes Taxt døde onsdag 1. juli. Han sovnet inn på Telemark sentralsykehus ca. kl. 10.30 etter en tids sykeleie. Han ble 87 år gammel.

Anton Taxt var født i Arendal 30. mai 1922 i en familie som hadde konvertert til katolisismen. Sin prestelige utdanning fikk han, i likhet med andre fra Norge, ved universitetet Urbaniana i Roma. Dette universitet tilhørte Den katolske kirkes misjonskongregasjon *Propaganda Fide* ("For troens utbredelse").

Ved slutten av sitt studium ble han diakonviet 8. april 1950 og dro så tilbake til Norge våren 1950. Han ble så presteviet på Olsokdagen 29. juli 1950. Det var daværende biskop i Oslo katolske bispedømme, Jacob Mangers som stod for prestevielsen. Samtidig ble også do-

minikanerpateren, pianisten og komponisten Thoralf Nordheim presteviet.

Pastor Anton Taxt hadde flere oppgaver i Oslo katolske bispedømme. Han begynte som kapellan ved St. Paul menighet i Bergen, og ble så tilknyttet St. Franciskus Xaveriussøstrenes novisiat og St. Hallvards kapell i Sylling i Lier utenfor Drammen. Senere virket han i de katolske menigheter i Halden. Moss og til slutt i Porsgrunn. Han ble pensjonist allerede i 1987, og flyttet så til Oslo. Senere flyttet han tilbake til Porsgrunn, der han også døde. Som pensjonist var han ofte vikar for sognepresten i Porsgrunn, selv om det ble sjeldnere etter hvert da helsen begynte å svikte.

Selv fremholdt pastor Anton Taxt at han hadde hatt prestekall så lenge han kunne huske. Han begynte å ministrere i messene som barn, og han mente at den aktive deltagelsen i messen var sterkt medvirkende til at kallet ble utviklet som voksen.

Starten på prestestudiene ble forsinket på grunn av Den annen verdenskrig. Europa lå i ruiner, så den luxemburgske biskop Jacob Mangers fikk Taxt til å begynne sine studier i Luxemburg. De siste årene av studiene bodde Taxt på misjonskongregasjonens presteseminar

Roma og fullførte studiet ved kongregasjonens universitet Urbaniana i 1950.

Pastor Anton Taxt var trivelig, jovial og hadde stor sans for humor. Han ble lett et naturlig midtpunkt i alle forsamlinger, og var levende opptatt av Den katolske kirke i Norge. Med sin lange tjeneste i Kirken hadde han opplevet meget, og fortalte levende og malerisk den ene anekdoten etter den andre. Han satte stor pris på venners selskap, og var en fremragende vert. Han trivdes godt med god mat og god drikk, og var en glimrende kokk.

Anton Taxt var også seriøst opptatt av alt som rørte seg i Kirken og i samfunnet og hadde klare meninger, som han ikke nølte med å gi uttrykk for. Han var først og fremst prest som tok sitt kall og sine løfter på alvor, og som levde et ekte presteliv som et etterfølgelsesverdige eksempel. Han åpnet gjerne prestegården – og senere leiligheten sin – for venner og medarbeidere.

Han vil bli husket som en helstøpt prest med solid teologi og varm humor.

Vi lyser fred over hans minne, han hvile i fred.

-P. Rolf Bowitz

Biskop Bernt Eidsvig, apostolisk administrator av Trondheim, meddeler de følgende utnevnelser i Trondheim stift:

P. **Marcelin Rediu** utnevnes til generalvikar fra 22. juni 2009.

P. **Fredrik Hansen** utnevnes til stiftets notar fra 17. juni 2009.

P. **Marek Zur** løses fra sin stilling som sogneadministrator i *St. Sunniva menighet, Molde*, fra 1. juli 2009 og utnevnes fra samme dato til kapellan i *St. Olav menighet, Trondheim*, med særskilt ansvar for den polske sjelesorg.

P. **Alfeo Botero** utnevnes til kapellan i *St. Olav menighet i Trondheim* fra 1. juli 2009.

P. **Etienne Caruana** utnevnes til sogneadministrator i *St. Sunniva menighet i Molde* fra 1. juli 2009.

Norsk katolsk bisperåd har fra og med 20. august utnevnt:

Heidi H. Øyma til redaktør i *Broen-katolsk kirkeblad*;

p. *Fredrik Hansen* til sekretær i Norsk katolsk bisperåd for en periode på tre år.

Sr. Virginie (Johanna) Buys SFX
døde tirsdag den 11. august i Bergen.
Født i Nederland 8. august 1908.
Begravet fra Marias Minde, Bergen,
mandag den 17. august.

Sr. Virginie Buys ble født i Nederland i 1915 og trådte inn i SFX-kongregasjonen i 1935 i Bussum, Nederland, hvor vi da hadde et hus for kandidater og postulanter. Hun kom til Norge og ble ikledd som novise i 1935 på Sylling, hvor søstrene hadde et novisiatshus Hun avla sine første løfter i 1938 og de evige løfter i 1941. Sr. Virginie var utdannet sykepleier, men det var som kokk og kjøkkensjef hun utmerket seg. Hun blir husket ikke bare for den gode maten hun laget med glede, men også for sine gode smil og oppmuntrende ord og som en livsglad medsøster.

Requiescat in Pace

St. Franciskus Xaveriussøstrene

Jesus gjør under

I evangeliene kan vi lese om alle de undrene Jesus gjorde med mennesker han møtte. Det var både syke mennesker som han helbredet, syndere som han tilgav, sultne som

fikk mat og døde som ble oppvekket – slik som for eksempel Lasarus, broren til Marta og Maria, som hadde vært død i fire dager. Jesus gjorde alt dette for at Guds tegn skulle vises på disse

menneskene, og med dette fikk de en helt ny start i livet – møtet med Jesus endret alt for dem. I dag gjør Gud disse tegnene for oss i sakramentene i Kirken.

Fyll inn ordene som mangler – en bokstav på hver linje.

1. Jesus og _____ så en blind mann som satt ved veien.
7 2
2. Jesus gikk bort til ham og smurte leire og spytt på _____ hans.
9 6
3. Så sa Jesus til mannen: "Gå og _____ deg i Siloa-dammen."
1
4. Mannen gjorde som Jesus sa og ble _____.
8 4
5. Også _____ kom og fikk se at mannen var blitt helbredet.
3 10 5

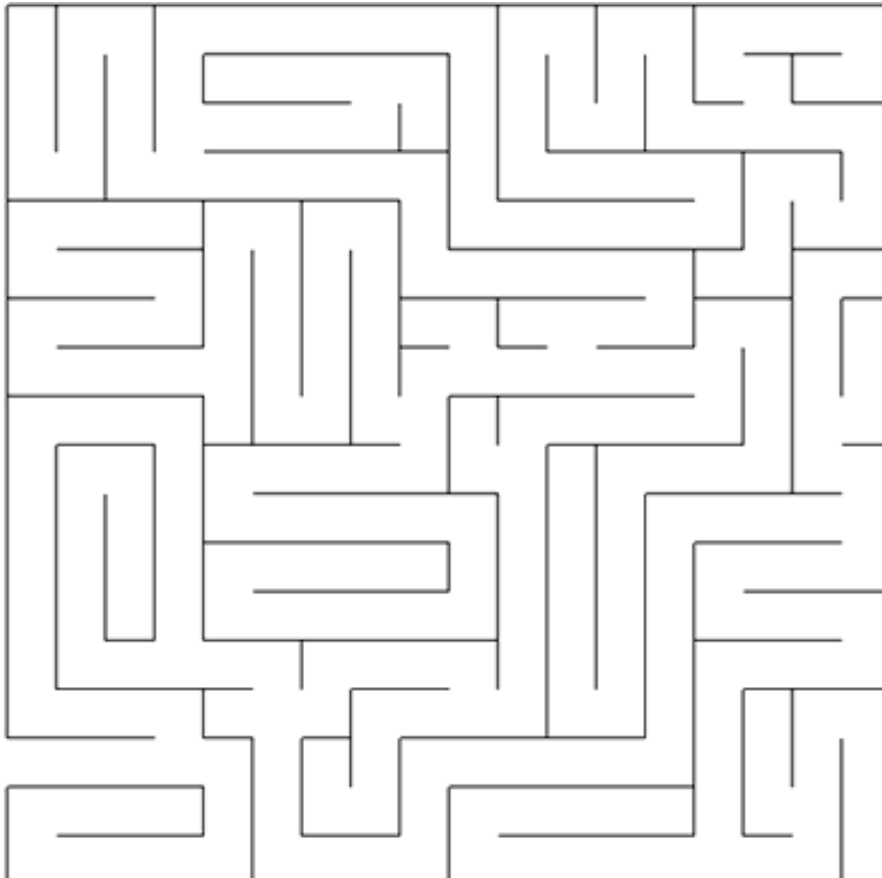
Hjelp:
vask
helbredet
disiplene
fariseerne
øynene

Fyll inn riktig bokstaver ved hjelp av tallene under bokstavene ovenfor.

JESUS ER

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Hjelp Lasarus å finne veien til Jesus

Studiemateriell for voksne

fra Det kateketiske senter

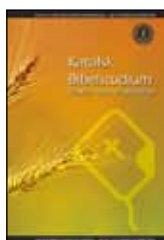
Han skal vokse, jeg skal avta, sa Johannes døperen, det var sitt forhold til Jesus han siktet til. Vekst i kristen forstand handler ikke om å bli stor i seg selv, men om at Jesus Kristus får bli stor i oss. En slik vekst slutter ikke i 17-årsalderen. Det er heller da vi for alvor vil begynne å merke voksesmertene.

Forstår du det du leser, sa Filip til den etiopiske hoffmannen, han satt og leste fra profeten Jesajas bok i Bibelen. Mange av oss har opplevd en slik Filip som har åpnet skiftene for oss og latt oss se dybdene i det som står der. Gjennom fordykning i de hellige skrifter og i Kirkens liturgi og tradi-

sjon kan vi få en dypere erkjennelse av hvordan Kristus kan vokse i oss.

Det kateketiske senter har kursmaterie-riell av ulik art beregnet på voksne. Man kan benytte dem for seg selv, men størst utbytte får man dersom disse kursene benyttes som grunnlag for en studiegruppe.

Alle kursene kan **bestilles** via Det kateketiske senters hjemmesider **www.katekese.no**, eller pr telefon: 23 21 95 50/51. På hjemmesidene vil man også finne andre kurs enn de som står oppført under, som kan lastes ned gratis.

Katolsk Bibelstudium for grupper

Paulus' brev til efeserne

Efeserbrevets tema er Kristi mysterium. Det fokuserer på Kristus, Inkarnasjonen, og virkningene av Inkarnasjonen. Det betyr at "Kristi mysterium", slik Paulus fremstiller det i dette brevet, ikke bare henviser til mysteriet rundt personen Kristus, men i enda høyere grad til Kristi mystiske legeme, som er Kirken.

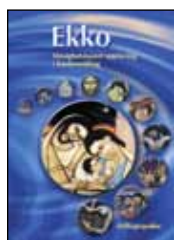
Kursheftet koster kr. 95,-

Herrens bønn - studiemateriale, deltagerpakke

Studiemateriale over Herrens bønn bestående av seks leksjoner. Dette studiematerialet er beregnet for kurs for grupper i menigheter. Det fører kursdeltagerne inn i Fader vårs rikdommer utfra kompendiet til Den katolske kirkes katekisme. Materialet er rikholdig illustrert og er laget over samme mal som *Ekko* - kurs for kateketer.

Kursheftet koster kr. 100,-

Ekko - Menighetsbasert opplæring i trosformidling

Ekko består av 11 leksjoner. Det er spesielt egnet for dem som driver, eller

kommer til å drive, med trosopplæring i menigheten, men også andre som vil lære mer om Kirkens tro, kan ha glede av det. Ekko gir:

- innføring i sentrale sider ved den katolske tro.
- opplæring i nødvendige ferdigheter.
- utrustning til kateketer, slik at de kan bli tryggere i sitt arbeid.
- øvelse i bruk av Bibelen og Katekismen i trosundervisningen.
- grunnleggende undervisningsferdigheter.

I kurset er det lagt vekt på å knytte stoffet til Kirkens liturgi og gudstjenesteliv.

Kurset koster kr. 120,-

Kateketkonferanse 17. oktober

Kateketisk Senter inviterer **alle kateketer, kateketledere og prester i menighetene** til ny kateketkonferanse lørdag 17. oktober. Formålet er å hente inspirasjon til arbeidet med katekesen i menighetene, samt å ta opp til diskusjon aktuelle problemstillinger som menighetskatekesen møter i dag.

Har vi noe å lære av katekese på andre kontinenter?

Denne gangen har vi vært så heldige å få med oss to kateketer som har erfaring med katekese fra land som er langt fra Norge. Den ene har vært kateket i Kongo, Malawi og Tanzania i Afrika, og den andre er kaldeisk katolikk og diakon fra Irak. Vi vil høre to foredrag om deres erfaringer, før vi går i gang med arbeidsgruppene i andre del av programmet.

Sted: Akersveien 16 A, Oslo

Tid: Kl. 11.00 – 16.30 lørdag 17. oktober

Påmelding:

Kateketisk.Senter@katolsk.no

Telefon: 23 21 95 50

Frist for påmelding: 28. september 2009

Hjertelig velkommen!

Kateketisk Senter

Per Einar Odden diakonviet

Prestekandidat for Oslo katolske bispedømme og mangeårig medarbeider i Broen og på www.katolsk.no, **Per Einar Odden**, ble lørdag 20. juni diakonviet sammen med sin medstudent Gerard O'Brien i Westminster Cathedral i London. Biskop George Stack, hjelpebiskop i Westminster, foretok ordinasjonen. Etterpå var det motta-

gelse i den pene hagen til presteseminar Allen Hall, hvor de to har studert. Mange hadde tatt turen fra Norge til London i anledning dagen. Per Einar virker fra og med begynnelsen av august som diakon i St. Svithun menighet i Stavanger. Han er også medlem av Broens redaksjon.

Bli venn av seminaret

I tillegg til diakon Per Einar Odden har Oslo katolske bispedømme nå ti prestekandidater. To nye seminarister ble opptatt i høst. Det koster kr. 500 per dag å utdanne en prest. Utgiftene går til mat, bosted, transport, klær og noe rekreasjon. Også den formelle utdannelsen koster. Støtt våre prestestudenter ved å bli medlem av SEMINARETS VENNER. Medlemskap i SEMINARETS VENNER koster **kr. 100 i måneden**. Disse pengene gir, som annet kirkebidrag, grunnlag for skattefradrag.

Vil du vite mer om St. Eystein presteseminar og SEMINARETS VENNER, send en e-post til steystein@okb.katolsk.no eller ring bispedømmet på 23 21 95 00. Det er også utarbeidet en brosjyre om St. Eystein presteseminar og SEMINARETS VENNER. Denne finnes på norsk og vietnamesisk.

Over: Med gruppen av tilreisende prestestudenter for OKB.
Foto: © Marcin Mazur, Westminster Cathedral.

T.v.: Den nyslåtte diakonen med biskop Stack.
Foto: © Marcin Mazur, Westminster Cathedral.

Under: Diakonkandidatene ligger utstrakt på gulvet under Allehelgenslitaniet. Foto: © Marcin Mazur, Westminster Cathedral.

